

ZÁSEDANJE ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Ekspeze Osmana Karabegovića o izpolnitvi družbenega plana za letošnje prvo četrtletje

(Nadaljevanje s 1. strani.)

trg potrošnega blaga, marveč obsega tudi reprodukcijsko in investicijsko gradivo. Zato je razumljivo, da je to vprašanje predmet širšega družbenega zanimanja, zlasti v zvezi z napovedmi o gibanju cen v družbenem planu.

Zdi se nam, da v tem zelo zamotanem vprašanju, v katerem se zrcali in prepleta učinek različnih činiteljev, često ne vidimo bistvenih vzrokov in pojavov. Zato so kritike včasih naperjene samo na nerealne predvidevanje glede padca cen v planu. Osman Karabegović je potem s številnimi pojavnimi gibanji cen na trgu surovin, investicijskih potrebščin, potrošnega blaga in kmetijskih pridelkov.

Po podatkih Zveznega zavoda za statistiko in evidenco je bila splošna raven cen industrijskega blaga na debelo v maju v primerjavi z decembrom lanskega leta višja za 5%, vtem ko je ostala na isti ravni s povprečnimi cenami lanskega leta. Na porast indeksa cen v prvem četrtletju je močnejši vplival skok cen industrijskih kakor tudi nekaterih investicijskih potrebščin, vtem ko je bil indeks cen v proizvodnji za široko potrošnjo na debelo v tem obdobju bolj stabilen, čeprav je tudi nekoliko narasla. V aprilu je bil ta splošni indeks višji za 6% v primerjavi z decembrom 1953 in za 1% višji od povprečnih lanskich cen, in na tej ravni je ostal brez sprememb tudi v maju. Glede na prejšnji mesec so nastale v maju večje spremembe cen samo pri gradbenih potrebščinah, in sicer za 6 odstotkov, vtem ko je bilo v večini industrijskih panog (kemijska in druge) le neznatno nihanje oziroma so ostale cene na aprilski ravni (premog, barvna metalurgija, kovine itd.).

SPLOŠNI INDEKS CEN BLAGA V PRIMERJAVI Z LANSKIM LETOM NIŽJI

Cene industrijskega blaga na debelo so letos od meseca do meseca nekoliko narasle. Po podatkih indeksne službe Narodne banke je indeks cen industrijskega blaga na debelo narasel za 3,4% v primerjavi z decembrom 1953, letos v prvih petih mesecih pa za 5%. V prvem četrtletju letošnjega leta je najbolj narasel pri premožu, in sicer za 13,4, pri drveh za 14,7, dalje pri kmetijskem orodju in strojih, umetnih gnojilih in sredstvih za zaščito rastlin. Pri cementu je narasel v prvem četrtletju v primerjavi z decembrom lanskega leta za 13%, v maju pa za 11%, vtem ko je znašal pri rezanem gradbenem lesu 31%.

PO VREMENSKI KATASTROFI V SLOVENIJI

V Celju je poplava prizadela 18 tovarn

Ljubljana, 11. junija. (Tanjug) Posebna komisija državnega sekretariata za gospodarstvo LRS je poslala v poplavljen kraj komisijo, ki je zbrala podatke o škodi na industrijskih objektih in napravah, z nalogo, da bi ugotovila, katerim objektom je potrebna pomoč. Po izčrpnem pregledu industrijskih naprav je komisija ugotovila, da je bila povzročena škoda v 18 podjetjih, in sicer največ v samem mestu Celju.

Največjo škodo so ugotovili v celjski cinkarni, kjer je najbolj pereče vprašanje peči v topilnici. Razen tega je pokvarjenih tudi približno 400 elektromotorjev, katere so že poslali v Maribor v popravilo. Velika škoda je povzročena tudi na zalozah surovin, medtem ko je popolnoma uničena zaloga kemičnih proizvodov.

V tovarni emajlirane posode v Celju so občutno poškodovane električne naprave. Predvidevajo, da bo tovarna začela obratovati delno čez teden dni, redna proizvodnja pa se bo verjetno začela šele čez mesec dni.

V tekstilni tovarni »Metka« je prizadet strojni park in uničene zaloge kemikalij. Razen tega je poškodovanih približno 100.000 m izdelanega in okrog 150.000 m še izdelanega blaga. V državnem industrijskem podjetju »Savinja« v Celju je voda uničila 80% zaloge lesa, kakor tudi pet vagonov pohištva, namenjenega za izvoz. Uničeno so tudi druge naprave.

V tovarni usnja v Šoštanju je voda odnesla večjo količino usnja in poškodovala 6000 kv. m usnja. Delavci te tovarne bodo lahko šele čez teden dni začeli redno proizvodnjo.

V tovarni »Karton« v Podvelki je voda hudo poškodovala tamkajšnji objekt in bazene, odnesla je tudi 280 kub. m celuloznega lesa. Tovarna bo začela delno ob-

ratovati šele čez mesec dni. V celoti pa bo začela s proizvodnjo šele čez kakor tri mesece.

Komisija Državnega sekretariata za gospodarstvo doslej še ni ugotovila višine škode v denarju, kar bo, kot predvidevajo, storila prihodnji teden.

Pomoč za poplavljenec tudi iz drugih republik

Novi Travnik, 11. junija. Delavski svet tovarne »Bratstvo« v Novem Travniku je sklenil, da bo dal iz sklada za samostojno razpolaganje za poplavljenec v Sloveniji poldrugi milijon. Delovni kolektiv se je tudi zavezal, da bo prostovoljno delal en teden in da se za to delo kot njegov prispevek k pomoči prizadetemu bratskemu prebivalstvu Slovenije izplača iz plačnega sklada pol milijona.

Upravni odbor je poslal izvršnemu svetu Slovenije pismo, v katerem ga obvešča o dodelitvi pomoči tovarne »Bratstvo« in prosil, naj mu sporoči tekoči račun, potem pa bo denar izplačal.

Tudi ostali kolektivni travniškega industrijskega podjetja so, sledeč priporočilu plenuma SZDL, začeli zbirati prostovoljne prispevke za pomoč žrtvam nedavne poplave v Sloveniji.

Beograjska mladina je pripravljena vriti pomagat Celje, 11. jun.

Vest o katastrofalni poplavi v Celju in okolici je vzbudila veliko sočutje pri beograjski mladini, ki želi pomagati prizadetemu prebivalstvu. Mestni komite ljudske mladine Beograda je obvestil Komite LMS celjskega okraja, da je mladina pripravljena poslati brigade mladih prostovoljcev za odstranjevanje posledic na poplavljenem področju.

potrebščin. Ta težnja se je delno prenesla tudi v prvo četrtletje letošnjega leta, v katerem opazimo nadaljnji skok cen investicijskih potrebščin. Ni dvoma, da je bil vzrok tega pojava tudi manjši obseg proizvodnje nekaterih izdelkov, nekaterih proizvodov, kakor denimo lesa.

Na gibanje cen, reprodukcijskih potrebščin, oziroma osnovnih surovin, je vplivalo več vzrokov. Cene so narasle kot posledica težav v naši plačilni bilanci, stanja in višini tečajev na deviznem obračunskem mestu, sistema nakupa uvoznih surovin prek obračunskega mesta, nekoliko pa tudi kot posledica monopolističnih težav.

Kadar govorimo o tem, da nekatere gospodarske panoge, zlasti proizvajalci surovin in nekateri drugi, izkoriščajo monopolistični položaj na trgu, tedaj moramo opozoriti na to, da je takšna praksa možna samo, dokler trajajo trenutne težave v plačilni bilanci.

Posebna težava v preskrbi industrije s surovinami je prepozna uporaba sredstev iz tlistranske pomoči. Vsi ti činitelji, vsak na svoj način so vplivali na trg surovin, prek njega pa tudi na raven cen naših izdelkov. Pri industrijskem potrošnem blagu je bila raven cen mnogo stabilnejša, pa tudi tu so v primerjavi z ravnijo v decembru cene nekoliko narasle.

NENEHNO NARASČANJE PROIZVODNJE — BISTVENI ČINITELJ NAŠE GOSPODARSKE STABILIZACIJE

Razen že uveljavljenih ukrepov za določitev nekaterih najvišjih cen, smo si prizadevali tudi dobiti surovine delno iz lastnih sredstev, delno pa iz trgovinskih in drugih kreditov. Dejstvo, da smo uvozili samo za 0,4 milijarde manj surovin kakor v istem obdobju lanskega leta, ko smo v mnogo večjem obsegu uporabljali gospodarsko pomoč (v tem obdobju kakih 11,8 milijard, od tega samo za surovine 6,5 milijard) najjasneje govori o naporih, ki smo jih morali storiti, da bi zagotovili sredstva za nakup surovin in da bi le-te pravočasno prispel v našo državo. Z redno preskrbo industrije z bombazem, volno, valjanim materialom, tehničnimi masočobami, koksom in drugim imamo še zdaj težave. Vse to smo storili, da bi dosegli predvideno raven proizvodnje, ker nam to omogoča tudi večji izvoz, to pa je najbolj zdrav pot k zbolšanju plačilne bilance, a ne kakor nekateri mislijo, da imamo pred očmi nižjo raven proizvodnje in tako nižjo raven izvoza, in da se tako nenehoma sučemo v krogu istih težav. Nenehno naraščanje proizvodnje, tako v panogah sredstev za delo, kakor tudi v panogah potrošnih dobrin, je bistveni činitelj naše gospodarske stabilizacije in zato so naši napori v tej smeri največji.

KOMUNALNA SKUPNOST IMA V STABILIZACIJI TRGA VAŽNO VLOGO

Osman Karabegović je nadalje poudaril, da je tudi zakasnitev v sestavljanju družbenih planov okrajev in mest pri nekaterih podjetjih povzročila, da so se vzdržala realizacije. Ponekod pa so spet nepravilno zasnovani instrumenti okrajnih in mestnih planov vplivali na nerealne kalkulacije in na zvišanje cen. Kaže se težnja po čim večjem dobičku, kar je v bistvu dobro, toda če delamo to brez upoštevanja konkretnega položaja na trgu, lahko dosežemo povsem nasproten učinek, oziroma lahko zaradi nerealnih cen zaustavimo realizacijo blaga, kar lahko povzroči samo škodo. Iz tega sledi, da imajo komunalne skupnosti v našem gospodarskem sistemu določeno in zelo važno vlogo v naporih glede stabilizacije trga. Ponekod pa to premalo upoštevamo.

KMALU DOBIMO PREDPISE O KREDITIH ZA INDIVIDUALNE PROIZVAJALCE

Potem je tov. Karabegović prešel na vprašanje maksimiranja cen cementa in lesa ter rekel, da je odbor za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta to vprašanje proučeval. Poudaril je, da moramo ostati na isti ravni izvoza lesa in rekel, da bo zaradi tega treba nekoliko povečati sečnjo, vsaj za drva, v'em ko bi se glede cen morda kazalo odločiti za maksimiranje godzne takse. Potem je govoril tudi o zvišanju ravni cen kmetijskih strojev in orodja, zaradi česar bo treba razen povečanja regresa storiti še nekatere druge ukrepe (krediti, organizacija

prometa itd.). Predpisi o kreditu individualnim proizvajalcem kakor tudi o povečanju regresa za kmetijsko orodje, gnojila itd., so že pripravljeni in bodo v kratkem objavljeni.

TEŽAVE V NAŠI PLAČILNI BILANCI

V nadaljevanju svojega ekspezeja se je Osman Karabegović zlasti dotaknil naše plačilne bilance. Opozoril je na njene značilnosti in rekel, da nam normalna zagotovitev proizvodnje in obratovanje naših zmogljivosti ter raven zaposlenosti nalagajo potrebo, da zagotovimo potrebe iz uvoza. To vprašanje je zelo pereče. Tov. Karabegović je rekel, da potrebujemo 35 milijard deviznih dinarjev za uvoz 33% osnovnih surovin, ki jih še nimamo dovolj iz lastnih virov, za predvideno raven proizvodnje v letošnjem letu pa potrebujemo uvoz reprodukcijskih potrebščin za 47 milijard. K temu je treba prišteti uvoz kakih 85.000 ton pšenice in 4000 vagonov masti.

V TEM UVOZU PŠENICE SO VŠTETE NEKATERE ZALOGE

Zato je razumljivo, da mora vsako poslabšanje plačilne bilance vplivati na potek proizvodnje in na zmanjšanje normalnih zalog.

Nadalje je rekel, da je takšna raven uvoza surovin znosna za naše gospodarstvo in da sama po sebi ne bi bila vir teh večjih težav, nasprotno, omogočeno povečanje proizvodnje, izkoriščanje naše zmogljivosti in s tem povečanje izvoza. Primer za to je uvoz bombaža in izvoz tekstilnih tkanin, ki je bil do lani neznaten. Letos pa se nam obeta že izvoz 35 milijonov metrov tkanin, prihodnje leto pa nad 60 milijonov. Toda mi lahko zdaj z delom tekočega izvoza plačamo dolgove, ki na splošno tudi ne presegajo naših možnosti. Težave izvirajo iz tega, da so te obveznosti v glavnem kratkoročne in da se odplačila v velikih zneskih koncentrirajo na eno leto (32 milijard letos, nekoliko več pa prihodnje leto).

Spričo tega je treba reči, da naša država vzlic težavam, na katere zadeva, redno plačuje svoje obveznosti. V osvetlitev navajam, da smo v prvem četrtletju plačali na račun zapadlih obveznosti kakih 8 milijard din ali 84% celotnega deviznega dotoka in od izvoza dobro polovico, od letnih odplačil pa kakih 25%. Jasno je, da mora tolikšen obseg plačil povzročiti težave normalni zagotovitvi prvenstvenih potreb za tekočo reprodukcijo, za plačevanje prej naročene opreme, ki omogoča začetek obratovanja novih industrijskih naprav. Ukrenili smo potrebno za podaljšanje rokov naših obveznosti, tako da bi nam omogočili s povečanjem gospodarske dejavnosti, z okrepitevijo naših gospodarskih zmogljivosti še bolj razviti gospodar-

stvo sodelovanje in izmenjavo s tujino.

Nadalje je Osman Karabegović poudaril, da smo težave v plačilni bilanci premagovali s skrajnimi napori v gospodarstvu in da smo te težave ublažili z gospodarsko pomočjo, ki smo jo dobivali od ZDA, Velike Britanije in Francije. Gospodarska pomoč nam je zlasti pomagala uspešno preskrbeti deželo s surovinami, dalje s hrano, zlasti ko smo zadevali na velike težave dveh sušnih let.

Če pogledamo, zakaj smo porabili sredstva iz pomoči, tedaj vidimo, da je šlo za nakup surovin v teh treh letih, odkar dobivamo pomoč kakih 60% vrednosti vse pomoči, na živila kakih 42%, ostalih 10% pa za promet in investicijske gotovine. Lani in letos je padla pomoč pod 50% vrednosti prejšnjih dveh let. Od tega smo porabili za nakup hrane kakih 26.400.000 dolarjev ali približno 48% ameriške pomoči in 38% celotne pomoči. Z vlado Velike Britanije smo se sporazumeli, da bomo iz njene pomoči v letih 1952/53 in 1953/54 kupili opremo in sredstva za kmetijstvo, in sicer v glavnem opremo za kmetijske, hladilnice in drugo, kar nam je zelo potrebno. To pa je zmanjšalo sredstva za surovine in morali smo jih kupovati delno iz lastnih sredstev, delno pa iz ameriške pomoči. Razen tega sredstva iz pomoči nismo enakomerno uporabljali in to je povzročalo nepotrebne težave.

Ceprav je pomoč ugodno vplivala na stabilizacijo našega gospodarstva, kar smo večkrat poudarili, vidimo iz vsega pregleda stanja naše bilance, da je pomoč ne glede na to, da smo porabili sredstva za surovine, delno pa za živila, pravzaprav bilanco krila potrebe uvoza živil zaradi dveh sušnih let.

NEPRIMERNO MANJŠA POMOČ JUGOSLAVIJI KAKOR NEKATERIM INDUSTRIJSKIM DEŽELAM

Tovariš Karabegović je dalje poudaril, da je po podatkih oddelka za statistiko uprave s tujino (Vao) in v primerjavi z gospodarsko pomočjo, ki so jo dajale ZDA raznim evropskim razvitim deželam s pomočjo, ki jo je dobila naša država, videti, da so bili upravičeni razlogi, da bi bila pomoč naši državi večja. Italija je n. pr. v teh treh letih od junija 1950 do 31. decembra 1953 dobila na račun gospodarske pomoči kakih 506 milijonov dolarjev, Avstrija 279, Belgija in Luxemburg 184, Francija 1092, Holandska 504, Velika Britanija 1093. Jugoslavija pa samo 231 milijonov.

Če k temu prištejemo še pomoč, ki so jo iste evropske dežele dobile prej, na račun gospodarske pomoči po Maršallovem načrtu od aprila 1948 do vseh tega leta 1949-50, ki je znašala po podatkih oddelka za statistiko uprave za poslovanje s tujino,

objavljenih decembra 1953, za Italijo 1.071,7 za Belgijo in Luxemburg 472,3, za Francijo 2011, za Holandsko 775,3, za Avstrijo 464,5, za Veliko Britanijo 2527,6 milijonov dolarjev itd. in če prištejemo na dobiti iz teh dežel, tedaj je nesorazmerje glede na našo deželo dokaj veliko: Italija 387 milijonov dolarjev, Velika Britanija 479, Belgija — Luxemburg 107, Francija 1176, Jugoslavija pa nekaj nad 5 milijonov dolarjev. Naša industrija je sposobna, da uspešno opravlja posle, toda doslej ni imela priložnosti niti možnosti, da bi do teh poslov prišla, a tudi to bi bil eden izmed načinov pomoči, da bi se naša plačilna bilanca izboljšala.

Na koncu se je tovariš Karabegović dotaknil še nekaterih problemov, ki so se po uveljavitvi plana pojavili na področju investicij. Rekel je, da smo z natečajem ugotovili, da vsota 80 milijard din v splošnem investicijskem skladu po odračunavanju investicijskih sredstev za druge potrebe ne zadostuje za dograditev nekaterih zelo važnih objektov, ki naj bi dajali proizvodnjo v letošnjem in prihodnjih letih. Izvršni svet se je postavil na stališče tako glede dograditve teh objektov, kakor tudi ohranitve ravni zaposlenosti, naj bodo letošnje investicije na lanski ravni. Zato so bili storjeni ukrepi, da se zagotove gnotna sredstva, oziroma da uvozimo določene količine veljavnih potrebščin, cementa in drugega.

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ZVEZNEGA DRUŽBENEGA PLANA

Ko je pojasnjeval še ostale predloge o spremembah in dopolnitvah zveznega družbenega plana, ki jih Zvezni izvršni svet predlaga skupščini, je tovariš Karabegović rekel, da se je po proučitvi sredstev, s katerimi razpolagajo ljudske republike z uporabo planskih instrumentov, pokazalo kot nujno potrebno, da vsaj v letošnjem letu nekoliko povečamo delež Makedonije in Srbije v razdelitvi glede na njuno zaostajanje v razvoju. Enako je bilo potrebno nuditi pomoč Beogradu spriču hude stanovanjske stiske, predlaga pa se tudi nekoliko večja uporaba sredstev, namenjenih prvotno za eksploatacijo rudnika Majdanpek, ker vsaj za zdaj ni bilo mogoče dobiti iz tujine posojila, na katero je vezana ta investicija.

Tov. Karabegović je tudi pojasnil predlog v zvezi z uporabo preseška ljudskih republik v lanskem letu v znesku 31 milijard 400 milijonov din. Ti preseški so nastali v lanskem sistemu fiksnih obveznosti republik nasproti federaciji, vtem ko je imela federacija nepokrite izdatke v znesku 27 milijard 170 milijonov din. Cilj tega predloga je, da se s temi preseški ljudskih republik krijejo izdatki federacije.

NEGATIVNA BILANCA DELA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE MESTA IN OKRAJA LJUBLJANE

Upravljanje, odtrgano od družbe ne more roditi dobrih sadov

Na skupščini je poročala komisija MLO Ljubljane, ki je pri pregledu zavodovega poslovanja našla kopico grobih nepravilnosti

Ljubljana, 11. jun.

Razpravljanje na današnji redni skupščini Zavoda za socialno zavarovanje za mesto in okraj Ljubljano je bilo precej burno. Smer mu je dalo poročilo posebne komisije MLO, ki je pregledala organizacijo in delovanje Zavoda in na tej skupščini poročala članom. Kot smo v našem listu že pisali, so se dogajale na Zavodu precejšnje nepravilnosti, slabo poslovanje dela aparata pa so občutili zavarovanci, ki čestokrat niso mogli sproti uveljaviti svojih pravic, škoda pa je trpela skupnost, ki je morala kriti nepotrebne izdatke — neopravičeno dodeljevanje pokojnin, pretirano visoke izdatke zaradi razmetavanja zdravih itd. Med drugim je komisija ugotovila, da zaostanki v oddelku, kjer odmerjajo pokojnine, še vedno naraščajo, saj je storilnost na posameznega uslužbenca sila majhna. V oddelku za izdajanje delovnih knjižic se delo prav tako nikamor ne gane ter bi pri sedanjih sestavi oddelka potrebovali še tri leta, da bi bili z izdajo delovnih knjižic na tekočem. Pri vsem tem pa to delo niti ni opravljeno s polno odgovornostjo. Spet bo potrebna revizija pokojnin, podatki v delov-

nih knjižicah pa so tudi čestokrat zaradi nepreverjenih izjav priči neradni.

Poglavje zase je vprašanje proračuna. Pred meseci ga je skupščina sprejela in takrat naj bi znašal deficit 280 milijonov dinarjev. Nov predlog, ki ga je predložila sedaj komisija, je bistveno drugačen; saj izkazuje le 2 milijona 900 tisoč din deficieta. Tu je sicer zapopadna zahteva mestnega zavoda, naj bi republika krila 79 milijonov din za razliko v plačevanju oskrbnih dni na kliniki, ki so za toliko višji od oskrbnih dni v bolnišnicah. Ostala razlika pa je poravnana z deloma znižanimi izdatki, zlasti pa s predvidenimi višjimi dohodki za 90 milijonov din. Tu so člani skupščine upravičeno kritizirali prvotni predlog proračuna, saj se osnova za dohodke, to je plačilni sklad podjetij in ustanov, v teh štirih mesecih ni bistveno spremenil ter je razlika 90 milijonov din dokaz povprečnosti prvotnega proračuna.

Toda važnejše od razprave, koliko in kako si je izvršni odbor skupščine prizadeval in delal in v koliko je pogrešil, ko se je bavil z drobnimi tekočimi problemi, ni pa vodil politike socialnega

zavarovanja, temveč pustil, da je to slabo opravljal aparat, važnejše od tega je dejstvo, da samoupravljanje, družbeno upravljanje Zavoda ni prišlo do izražaja, da je bilo odmaknjeno od svoje naloge, zaradi česar se tudi posledicam, ki jih je ta odmaknjeno rodila, ne moremo čuditi. Skupščina je imela doslej le štiri seje. Toda tudi te niso bile dejavne seje, temveč prva, ko so se sestali, in druga, ko so sprejemali statut. Člani skupščine zato o problemih niso bili seznanjeni, niso mogli poročati članstvu, prav tako pa tudi niso pomagali izvršnemu odboru, kateremu so naravnost priložili pravzaprav tudi del svojih navedb. Izvršni odbor sam pa delu nevede ni mogel biti kos ter ni mogel opraviti svoje naloge, če je bil od družbe, v tem primeru od zavarovancev odtrgan.

Po ostri kritiki dosedanega dela izvršnega odbora in skupščine je skupščina sprejela poročilo in predloge komisije MLO za izboljšanje dela v bodoče, zlasti pa predloge za tesnejšo povezavo izvršnega odbora z zavarovanci ter družbenimi organi, kar bo hkrati z ustreznimi spremembami v aparatu vodilo k boljšemu delu.

M. N.

KOČA POPOVIĆ V ZVEZNI LJUDSKI SKUPŠČINI

TISKOVNA KONFERENCA V BEOGRADU

ČINITELJ MIRU IN VARNOSTI

ki pozitivno vpliva daleč preko območja naših zavezniških narodov na konsolidacijo v Evropi

(Nadaljevanje s 1 strani)
Poudarjam, da so vse ugotovitve in sklepi, navedeni v komunikaciji, bili izrečeni s popolno soglasnostjo turške vlade. To je bilo zagotovljeno s podrobnim obveščanjem turškega veleposlaništva v Grčiji gospoda Teraja o poteku vseh razgovorov in z njegovo udeležbo pri sestavljanju komunikacije, tako da lahko vsem navedena stališča smatramo za stališča, za katera se enotno zavzemajo vse tri vlade

družbene ureditve uveljavljajo nove poti čedalje tesnejšega medsebojnega sodelovanja, potem tako krepitve duha sporazumevanja in zaupanja v tako občutljivem delu Evrope ter prispevajo h konsolidaciji celotne Evrope in miru sploh.

OSNOVE NASEGA ZAVEZ-NISTVA

Tovariš predsednik je v svojih govorih zelo jasno poudaril, kolikšnega splošnega pomena je tako tesno sodelovanje med državami z različno politično in družbeno ureditvijo. Pojasnil je, da vzrokov vojni ni treba iskati v različnosti družbenih sistemov, marveč v imperialističnih osvajanjskih težnjah. Trditi, da je sodelovanje med državami z različno državno in družbeno ureditvijo oziroma z različno ideologijo nemogoče, pomeni trditi, da je oborožen obračun med temi državami neogiben. Mi smo tu, na našem področju odločno ovrgli v praksi takšne razdiralce, prijatelje agresivne »konceptije«. Prekosili smo celo na videz miroljubno geslo o »mirnem sožitju med državami z različnimi sistemi in ideologijami«. Mi nismo vzpostavili »mirnega sožitja«, temveč tesno sodelovanje med državami z različno ureditvijo, kajti prek sodelovanja in pripravljenosti na sodelovanje je edinole mož uresničiti sožitje.

4. Naše trojno sodelovanje se razvija na temelju popolne enakopravnosti brez teženj katerekoli izmed treh držav po kakršnikoli vodilni vlogi. Zato sodelovanje krepi neodvisnost vseh treh držav skupaj in vsake posebej.

5. Zveza, ki jo pripravljamo, ima izključno obrambni značaj in ni naperjena zoper nikogar, temveč le zoper agresijo. Spriči vseh teh razlogov zveza ne more biti orožje drugih, pač pa je zavetnik vseh narodov, ki so odločeni, da delajo za utrditev miru in da se postavijo po robu agresiji.

ORGANIZIRAN ODPOR PROTI AGRESIJI

6. Zveza je velik prispevek h konstruktivnim naprednim naporom, da bi evropski narodi zavrgli medsebojne spore, podedovane iz minulosti in da bi se med seboj zblížali — to pa je edina pot, da bi Evropo konsolidirali.

7. Iz našega sodelovanja je treba po mojem mnenju povzeti tudi nauk, ki ga, kot kaže, še mnogi ne razumejo: sposobnost upreti se agresiji, gre roko v roki s stopnjo neodvisnosti države, o kateri je govora. Čim bolj je država neodvisna, tem bolj bo sposobna postaviti se po robu agresiji, tem bolj se bo zavzemala za utrditev miru. Zato je tudi mobilizacija vseh sil za mir moč uspešno izvesti samo na temelju priznanja popolne enakopravnosti velikih in malih, se pravi samo v duhu in okviru Ustanovne listine OZN.

Morda je treba povedati tudi nekaj besed o nekaterih zunanjih okoliščinah, ki so spremljale dejavnost v zvezi s preobrazbo anarskega sporazuma v zvezo. Vi veste, da so se, preden so tri neposredno zaineresirane države doleže datum, kdaj bo zveza sklenjena, pojavili v nekaterih zahodnih državah glasovi, češ da »ne bi bilo treba hiteti«. Glavni razlog, ki so ga pri tem navajali, je bila — italijanska reakcija, ne kvaliteta te reakcije, temveč dejstvo, da se je pojavila, oziroma dozdevna potreba, da bi poprej uredili tržaško vprašanje.

ZAVLACEVALNI POSKUSI, KI SO LE V ŠKODO NJIH LASTNIM POBUDNIKOM

Ce drži, da je balkanska zveza prispevek k splošni varnosti in miru, to pa drži, kakšen smisel ima potem upoštevati mnenje tistih, ki nasprotujejo takšnemu dejanju? Mar to ne bi pomenilo, čeprav nenamerno, da podpiramo razdiralno politiko, ki je konec koncev škodljiva tudi njenim zagovornikom?

Tako so povsem brez potrebe

dramatizirali vprašanje, kdaj bo zveza podpisana, ustvarili lažni vtis, da se nam hudo mudi. Zveza pa bo sklenjena, ko bodo opravljena pripravljajna dela v zvezi z njo.

Drugače rečeno, po mojem mnenju so, ko so sprožili problem »tempiranja« zavedo povsem napačno tempirali (že zato, ker so sprožili nerealno vprašanje naglice ali odlaganja). Ker se pa nam ne mudi, nimamo niti potrebe niti možnosti, da bi zadevo odložili. Dejansko bi morali priporočiti, naj opuste naglico tistim, ki so nam napačno domnevojo, da se nam mudi, hitro priporočili, naj ne hitimo!

Maloprej sem dejal, da bo zveza sklenjena, ko bodo opravljena pripravljajna dela. Za svojo dolžnost imam, da vam tudi o tem povem nekatere podrobnosti, ki so vam že znane iz pisanja tujega tiska.

POSLEDNJE PRIPRAVE

Besedilo o zvezi bodo obdelale, v skladu s skupnim sporaz-

zumom komisije ustrežnih strokovnjakov v sleherni izmed treh držav. Predvideli smo, da bodo te komisije zaključile delo do 25. t. m., potem pa se bodo sestale v enem izmed treh glavnih mest, da bi sestavile enotno besedilo. Le-to bodo predložili trem znanim ministrom, ki se bodo sestali v Beogradu v prvi polovici junija. Seveda ne more-

mo z gotovostjo trditi, da bodo pripravbe zaključene v predvidenem roku. Vsekakor takšno malo verjetno morebitnost ne bi imeli za tragično. Razen tega pa smo ubrali pravo pot in trdno upamo, da bodo predvideni roki izpolnjeni. Menim, da bi bilo preročaj navajati, katera vprašanja bodo obdelana v pogodbi o zvezi. Eno izmed najvažnejših bo vsekakor načelo medsebojne pomoči v primeru agresije, izhajajoč iz tega, da bomo napad na eno izmed treh držav smatrali za napad na drugi dve. Vse to pa v okviru že sprejete skupne sodbe, da je, vsaj kar zadeva Evropo in potemtakem tudi naše tri države, izključena možnost osamljene lokalne vojne.

Te momente navajam zato, ker so ponekod že začeli govoriti o težavah, ki bodo nastale za druge države, povezane z medsebojnimi obveznostmi z Grčijo spriči novih medsebojnih obveznosti iz trojne zveze. Po mojem mnenju bi v zvezi s tem lahko govorili samo o političnih težavah, ki so plod bodisi nerealne presoje celotnega položaja ali razdiralne politike. S tem da sta Turčija in Grčija skupaj z nami sprejeli sklep o vzpostavitvi zveze, sta presodili, da ni pravnih težav, ki bi izvirale iz njihovih prejšnjih obveznosti. To je vprašanje, ki ga bosta sami uredili s svojimi partnerji.

ZENEVSKA KONFERENCA V SENCI FRANCOSKE KRIZE

Spet Koreja na dnevnem redu

Ali se bodo sporazumeli za rešitev korejskega vprašanja v okviru minimalnega programa?

Zeneva, 11. jun (Tanjug). — Po enem tednu trajajočem presledku so na ženevski konferenci danes nadaljevali javno razpravo o združitvi Koreje. Čeprav se je za današnje sejo priglasiло veliko število govornikov, med katerimi so Anthony Eden, Paul Henry Spaak ter voditelj novozelandske in kanadske delegacije, pa splošni optimizem, ki je zajel ženevske opazovalce spriči popolne negotovosti razprave o Indokini ne dovoljuje nobenih utvar, da bodo danes nemara dosegli tudi najmanjši napredek v korejski razpravi. Razprave o

Koreji trajajo v Zenevi že malo ne 45 dni. Poglavitno sporno vprašanje — pravica Združenih narodov, da nadzirajo volitve v Koreji, ki naj bi bile temelj za združitve z razcepilne dežele, ima načelen pomen za obe nasprotujoči si stranki.

Delegati so se v Zenevi sprizajzili s tem položajem že pred dobrimi tremi tedni, odkar so se je o Koreji najpogosteje vsak sedmi dan, prizadevali pa so si, da bi se izognili popolni prekinitvi in da to ne bi neugodno vplivalo na pogajanja o Indokini. Toda kriza v katero je sedaj zašla tudi indokitajska razprava, samo še večja dvome opazovalcev, da bo korejska razprava naposled vendarle zaključena.

Razprava o Indokini je bila sinoči prekinjena. O njenem na-

daljevanju naj bi se sporazumela Molotov in Eden. Toda pri sovjetski delegaciji je čutili dokajšnjo rezerviranost, saj očitno pričakuje jutrišnje sadove iz Pariza, kjer bo parlament glasoval o zaupnici Lanielovi vladi. Zahodni predstavniki so predvsem zaskrbljeni zavoljo tega, ker ne spoštujejo popolno enotnost med zavezniki glede ukrepov, ki bi jih bilo treba storiti za primer padca francoske vlade.

Vodja britanske in sovjetske delegacije Anthony Eden in Vječeslav Molotov sta se danes sešla, da bi proučila možnost nadaljevanja indokitajske razprave, ki je koncem tega tedna prišla v popolno zagato spriči najnovejše zahteve sovjetskega in Ho Si Minhovega predstavnika, naj bi razpravljali o političnih vprašanjih.

Bidault se je vrnil v Zenevo

Zeneva, 11. jun (AFP). Francoski zunanji minister Bidault se je vrnil davi iz Pariza v Zenevo. Sestal se bo s šefom ameriške delegacije Bedellom Smithom in šefom Bao Dajeve delegacije.

Najbrž se bo nočjo okrog desetih ponovno vrnil v Pariz.

Zeneva, 11. jun (Reuter). Belgijski zunanji minister Spaak, ki je prispeel z letalom sinoči v Zenevo, se je dopolne razgovarjal s šefoma britanske in ameriške delegacije o korejskem vprašanju.

Adenauer bo obiskal ZDA

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) Bonn, 11. junija. Včeraj je kancler potrdil vest, da bo oktobra odpotoval v ZDA, in sicer na povabilo kolumbijske Univerze.

V bonnskih političnih krogih pripisujejo temu potovanju velik politični pomen. Sodiijo, da se bo kancler razgovarjal z Eisenhowerjem in Dullesom o možnostih glede oborožitve Nemčije, če sporazuma o EOS v Parizu ne bi do oktobra ratificirali.

Vest o kanclerjevem potovanju so razširili prav takrat, ko je parlamentarni odbor v Parizu zavrnil predlog, naj bi sporazum o

ratifikaciji o EOS predložili skupščini. To razlagajo tu kot znamenje, da je Bonn hotel Francozom dati vedeti, da so tudi druge poti za oborožitve Nemčije, ki bi bile za Pariz lahko še bolj neugodne. Po drugi plati bi morala vest o kanclerjevem potovanju v Washington v nemški javnosti deloma omiliti posledice, ki bi jih za ugled kanclerjeve zunanje politike utegnla povzročiti vest iz Pariza.

Vzlic uradnemu optimizmu je očitno, da so zdaj v bonnskih vladnih krogih še bolj zaskrbljeni, kako bo z usodo EOS.

Z VSEH STRANI SVETA

SODELOVANJE V SKLADU S TRAJNIMI INTERESI NAŠIH NARODOV

Tu ne bom posebej govoril o nekaterih vam znanih poskusih v tujih deželah, da bi sklep o vzpostavitvi zveze prikazali v napačni luči in da bi mu pripisali namene in cilje, ki jih nima. Menim, da bo zadostovalo, če navedem pozitivne značilnosti te zveze.

1. Predvsem sodelovanje in prijateljstvo med Grčijo in Turčijo in Jugoslavijo ustrežata bistvenim in trajnim interesom treh držav oziroma njihovih narodov. Zato v tem primeru ne gre za začasen dogovor, temveč za trajno politiko, temelječo na trajnih skupnih interesih.

To je morda najbolj izraženo ravno v sklepu o ustanovitvi trojne posvetovalne skupščine.

2. Čeprav je v zadnjem času mednarodna napetost malo popustila, se to popuščanje še zdaleč ni stabiliziralo. Po vsem svetu, zlasti še v Evropi, je še vedno cela vrsta zelo važnih nerešenih vprašanj, spriči katerih utegne priti do nove zaostritve. V takšnih pogojih pomenijo Jugoslavija, Grčija in Turčija, združene v odločnosti, da branijo svojo neodvisnost in mir v tem delu sveta takšno silo in takšen činitelj miru ter varnosti, katerega pozitivni vpliv sega daleč izven njihovega zemljepisnega območja.

3. Ko te tri države vzlic razlikam med njimi glede državne in

ZGLED DRUG M DRŽAVAM

Atene, 9. jun. — Zgodovinski sklep vlad Grčije, Jugoslavije in Turčije, ki so ga končno sprejeli med bivanjem predsednika Lita v Atenah, že uveljavljajo. Celotni atenski tisk poudarja velike sadove razgovorov poglavarjev obeh držav.

Grška vlada je ustanovila svojo mešano vojaško politično komisijo, ki bo pripravila osnutek besedila o zvezi. V komisiji sta po dva visoka vojaška in diplomatska funkcionarja.

Grški zunanji minister Stefanopoulos je izrazil upanje, da bo do zvezo sklenili julija, brž ko bo pripravljajno delo pri sestavi besedila opravljeno.

Atenski časniki žele strokovnjakom, ki sestavljajo besedilo o zvezi, uspeh pri delu, poudarjajoč pri tem pomembno dejstvo, da tri balkanske države ustanavljajo zvezo, ki ima izključni obrambni cilj: da z okrepitevijo svoje neodvisnosti in varnosti prispevajo h krepitvi miru ne samo v tem delu sveta, temveč tudi v Evropi.

Poluradni »Messenger d'Athenes« je izrazil mnenje celotne grške javnosti, ko je v svojem današnjem komentarju zapisal: »Brez lažne skromnosti izražamo tole željo: da bi naš duh odločnosti in hrabrosti docela navdihnil tudi večje države.

Francija bo sama vozila vojake v Indokino

Washington, 11. jun (Reuter). — Francija je obvestila ZDA, da bo sama izvedla prevoz 3000 vojakov s svojimi ladnjami, in sicer kot okrepitev četam v Indokini. Ta sklep je v skladu z ameriškim, da je prevoz po zračni v glavnem postal nepraktičen. Te enote so poslali iz Soverne Afrike in Evrope kot okrepitev francoskim enotam na področju Hanoja.

Sprememba zakona o atomski energiji

Washington, 11. jun (USIS). Predsednik ameriške komisije za atomsko energijo Strauss je izrazil upanje, da bodo kmalu razvili industrijo za razvoj atomske energije v miroljubne namene. To je izjavil pred skupnim kongresnim odborom za atomsko energijo, ki je izdelal dokončni osnutek za spremembo zakona o atomski energiji. In sicer zato, da bi vzpostavili uporabo atomske energije v miroljubne namene.

Število prebivalstva se je povečalo za 1,767.000

Washington, 11. jun (Reuter). — Ameriški statistični urad je objavil, da je število prebivalstva ZDA skupno z ameriškimimi enotami v prekomorskih deželah znašalo 1. maja t. l. okrog 161 milijonov 989.000. V primeri s 1. majem lani se je prebivalstvo povečalo za 1,767.000.

LIBANON Ameriška pomoč za izboljšanje kmetijstva

Beirut, 11. jun (AFP). Ameriška uprava za pomoč tujini bo podelila Libanonu 11 milijonov din za izboljšanje kmetijstva. Sporazum o tem, ki je bil sinoči dosežen med predstav-

niki libanonske vlade in zastopniki ameriške uprave za pomoč tujini, bo začel veljati konec tega meseca.

ZAHODNA NEMCIJA Adenauer svari pred »sovjetskim dobrikanjem«

Bonn, 11. jun (Reuter). Zahodnonemški kancler Adenauer je izjavil, da se je treba postaviti na »mirno in trezno stališče nasproti sovjetskemu dobrikanju« v zvezi s pozivi, naj bi povečali trgovino med Zahodom in Zahodom. Adenauer je dejal, da bi Zahodna Nemčija, če bi povečala obseg svoje trgovine z vzhodnoevropskimi deželami, omogočila vzhodne bloku, da bi prekinitil trgovinske odnose zaradi izvajanja političnega pritiska. Razen tega kupuje zdaj Zahodna Nemčija blago, ki ga je prej dobivala z Vzhoda, v Turčiji in Južni Ameriki.

INDIJA Casey se je razgovarjal z Nehrujem

New Delhi, 11. jun (Tanjug). Avstralski zunanji minister Casey, ki je davi zapustil New Delhi, je izjavil, da je izmol zadovoljive razgovore s predsednikom Nehrujem o Indo-kitajskem vprašanju. Poudaril je, da »med Indijo in Avstralijo ni bistvenih razlik, kar se tiče presoje in analize indokitajskega problema, ni pa hotel povedati podrobnosti o predlogih, ki jih bo sprožil v Zenevi.

Casey bo, kot je sam omenil, v Zenevi nadaljeval posvetovanja s Krišna Menonom.

O potovanju Mohameda Alija

New Delhi, 11. jun (Tanjug). V zvezi z obiskom pakistanskega ministrskega predsednika Mohameda Alija v Turčiji piše komentator časnika »Dawn«, da je ta obisk posvečen vzpostavitvi tesnejšega sodelovanja med državami Srednjega vzhoda. »Pakistanska vlada«, piše časnik,

sje vedno poudarjala željo, da bi sodelovali pri uresničenju zveze med državami Srednjega vzhoda. Zato je za Karadž prevestivnega pomena, da prouči vse možnosti, da bi razširili turško-pakistansko zvezo na druge države Srednjega vzhoda in tako okrepili mir na tem področju in po vsem svetu.

FRANCIJA Z Indijo bodo obnovili pogajanja

Paris, 11. jun (Tanjug). V francoskih dobro obveščanih krogih je prihila vest, da bodo kmalu v New Delhiju obnovili francosko-indijska pogajanja o francoskih posestvih v Indiji. Pogajanja v Parizu so nedavno prekinili, ker niso mogli doseči kompromisne rešitve.

Časniki o resni notranji krizi

Paris, 11. jun (AFP). Vsi današnji pariški časniki poudarjajo, kako resna je notranja kriza v Franciji pred glasovanjem v narodni skupščini o zaupnici vladi. Avtorje piše, da je običajno ironiziranje, s katerim spremljajo padce vlade, tokrat spriči vojne v Indokini in ženevskih pogajanj neumnost. Časnik sodi, da je izhod iz sedanjega notranje krize samo v razpustu parlamenta.

ITALIJA »Zakon večine« so zavrnili

Rim, 11. jun (Reuter). Italijanska skupščina je zavrnila osnutek novega volilnega zakona, ki so ga imenovali »zakon večine«. Osnutek je določal, da stranke, ki na volitvah dobi en glas več od polovice skupnega števila volilcev, dobi v skupščini dve tretjini mandatov.

KOLUMBIJA Posledice krvavih dogodkov

Bogota, 11. jun (AFP). Po krvavih dogodkih, ki so se pripetili v glavnem mestu Kolumbije, je vlada sklenila zapreti vse univerze. Policija in tanki so blokirali glavne mestne ulice, potem ko so se študentje epopadli z vojsko. Vlada je prepovedala oddaje zasebnih radijskih postaj, tako da delajo zdaj samo državne in vojaške postaje. Zaprti so tudi vse kavarne in podobne lokale.

MALTA Vlada bojkotirala parado v čast angleški kraljici

La Valetta, 11. jun (Reuter). Celotna malteška vlada, na čelu s predsednikom Oliverom, je bojkotirala svečano parado v čast rojstnega dne britanske kraljice Elizabete II. Vlada je sklenila bojkotirati parado zato, ker so britanske vojaške oblasti ukazale na paradi nastopajočim enotam, naj ne salutirajo med igranjem maltoške himne, temveč samo med britansko himno.

Pozdravljeni, telovadci in telovadke udeleženci republiškega zleta TVD Partizan Slovenije

Danes se začne velika manifestacija telesnovzgojnih organizacij — Pokrovitelj zleta predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko — Drevo velika telovadna akademija — Jutri dopoldne obhod po mestu, ob 15. uri zletni nastop

Danes se bo začel v Ljubljani pod pokroviteljstvom predsednika Ljudske skupščine LRS tov. Miha Marinka I. republiški zlet TVD Partizan Slovenije.

Vse vrste pionirjev, mladincev, mladink in članov ter članic vseh telesnovzgojnih organizacij Slovenije pozdravljamo v Ljubljani in jim želimo kar največ uspeha ob njihovem prazniku. Pripravljani so dobro, saj so to dokazali na številnih okrajnih zletih, nastopih in akademijah, ki so jih organizirali minula tedna. Po zadnjih poročilih bo na zletu sodelovalo kakih 10.500 telovadcev.

Današnji praznik telovadcev Slovenije je hkrati velika manifestacija telesnovzgojnih organizacij Slovenije, saj bodo le-te prvokrat pokazale, kakšne sadove je rodilo njihovo dolgoletno naporno delo. S številnimi va-

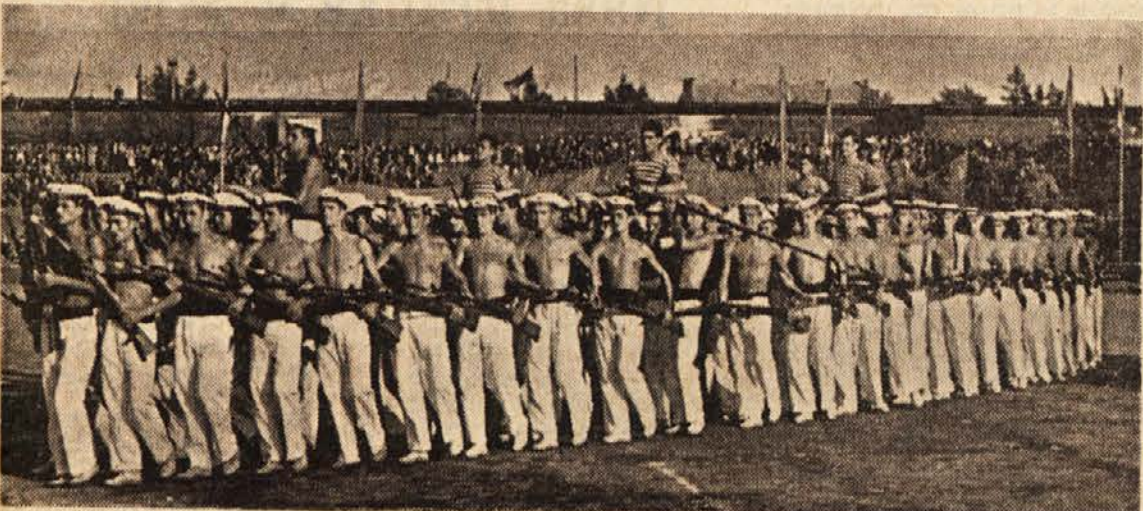
jami, ki bodo na sporedu, bodo vse članske vrste pokazale vsestransko koristnost telesne vzgoje. To bo velika revija telesne vzgoje Slovenije. Razen vaj bodo telovadci sodelovali tudi v atletiki. Pomerili se bodo v

skokih v višino, skoku s palico, metu kopja, v tekih in štafetah.

Posebno zanimive bodo zletne vaje. To bo posebna privlačnost zleta. Posamezne vrste so dneve in dneve vadile, da bi vaje čimbolj skladno in enotno izvedle. Minulo nedeljo so nastopi pokazali da so društva v skladnosti in enotnosti izvedb popolnoma uspela.

Na zletu bodo nastopili tudi telovadci Jugoslovanske ljudske armade, predvsem veličastna pa bo izvedba vaj enot Jugoslovanske vojne mornarice.

Drevo ob 20. uri bo na letnem telovadšču v Tivoliju velika akademija. Na sporedu bo 15 točk, v katerih bodo sodelovale vrste iz Ljubljane, Kopra, Mozirja, Ptuja in Maribora.

NA JUTRINJEM ZLETU bodo nastopili tudi naši mornarji

VESTI IN DOGODKI

NAŠE ODOBJARICE NA TURNIRU V ITALIJI

Na mednarodnem odbojkarškem turnirju, ki bo 27., 28. in 29. junija v Aleksandriji (Italija), bo sodelovala tudi naša ženska odbojkarška reprezentanca.

ATLETIKA

Nov slovenski mladinski rekord

Ljubljana, 11. junija. — Včeraj so mladinci Odreda dosegli nov mladinski slovenski rekord v teku 4 x 800 m

Filatelistična razstava v Ljubljani

Zveza jugoslovanskih filatelistov bo priredila od 29. julija do 8. septembra t. l. v Ljubljani filatelistično razstavo. Razstavljenih bo približno štiri sto vitrin z znamkami. Razstava bo pokazala interesentom razen temeljitega in vztrajnega raziskovalnega dela jugoslovanskih filatelistov predvsem tudi kakovost zbirke, zato obeta biti v tem oziru zelo zanimiva.

Filatelistična razstava v Ljubljani bo počastila naša zvezna pošta uprava z izdajo posebne priložnostne znamke s sliko Valvazorjeve Ljubljane. To zamisel vsi naši zbiralci toplo pozdravljajo. Naklada znamke bo zelo omejena. Izdelava osnutka za to znamko so zapuili akademskemu sli-

z rezultatom 8:25,0. Stari rekord je bil 8:38,0. Rekord so dosegli: Kupljo, Tratnik, Brinc in Seliskar. D. P.

Atletski dvoboj mladink Svobode in Odreda

V II. kolu mladinskega moštvenega prvenstva sta se v četrtak pomerili ekipi Odreda in Svobode. Od boljših rezultatov je treba omeniti rezultat Drage Stamejčičeve v teku na 100 m in Hudobivnikove v metu kroglice. Zmagal je Odred z rezultatom 10.064:7005.

S to zmago so se atletične Odreda uvrstile med prvih šest ekip v državi. Le-te se bodo v začetku prihodnjega meseca pomerile v finalnem tekmovanju.

Rezultati: 80 m ovira: Stamejčič (O) 13,6, 60 m: Sušteršič (S) 8,6, 100 m: Stamejčič (O) 12,9, 4 x 100 m: Odred 56,7, Svoboda 59,0. višina: Prosen (O) 130, daljina: Stamejčič (O) 4,66, krogla: Hudobivnik (O) 13,2, disk: Hudobivnik (O) 35,37, kopje: Škerjanc 25,64.

ZVEZNO STRELSKO TEKMOVANJE

Izvrsten rezultat Dimitrijevića

Drugi dan zveznega tekmovanja za izbrbo državne reprezentance v Beogradu so strelci dosegli dobre rezultate. Dimitrijević (Srbija) je dosegel v streljanju z vojaško puško iz stoječega položaja nov državni rekord z izvrstnim repulatom 160 krogov. Dosedanji rekord je branil Miljenović s 158 krogi. Enak rezultat je dosegel v stoječem položaju tudi Mašek (Hrvatska), vendar je z enim strelom zadel belo polje. V skupni razvrstitvi iz treh položajev po 20 strelcov je prvi Mihurko (Slovenija) s 461 krogi, drugi Pravhart s 460 in Petrović s 460 krogi.

Francoški nogometaši v SZ

Moskovski Dinamo je premagal francosko moštvo Gironda iz Bordeauxa, ki je na turneji po Sovjetski zvezi, s 6:1.

Zadnja tekma BSK na Danskem

Esbjerg, 11. junija. BSK je odigral snodi zadnjo tekmo na svoji turneji po Danskem. V izredno živahni tekmi proti tamkajšnji mestni reprezentanci se je tekma končala neodločno z rezultatom 1:1 (0:0). Gol je dosegel Antik.

WINTERBOTEN DAJE PREDNOST FRANCOZOM

Pariz, 11. junija. Menadžer angleške nogometne reprezentance Winterboten je, ko so ga vprašali, kaj misli o francoskem nogometu, izjavil: »Globok vtis sta napravili name kakovost in ofenzivnost francoskega nogometa. To je reprezentanca, ki bo nedvomno premagala Jugoslavijo.« To izjavo je objavil »Paris Press«, ki pripominja v svojem komentarju, da za Belgijci dajo sedaj tudi Angličani prednost francoski reprezentanci pred jugoslovansko.

Italija : Nemčija 60:35 (25:16)

EVROPSKO PRVENSTVO ZENSK V KOŠARKI

Naša reprezentanca igra čedalje slabše

SZ : Jugoslavija 81:32 (47:18)

Izgubiti dve tekmi — proti Bolgariji in ZSSR — in doseči le 43 točk ter izgreti 43 protih strelcov, je na gledanje izredno igro nasprotnika očiten dokaz slabe forme naših reprezentantk. Na vsem tem prvenstvu so samo enkrat, in sicer v prvi tekmi proti ZSSR, pokazale dobre igre. Z našo reprezentanco ni nekaj v redu. Igra slabo in nepričljive. Česar nismo navajeni pri njej v dosedanjih reprezentančnih tekmah.

NAJHUŠJI PORAZ

Predsednojnja tekma med Jugoslavo in ZSSR se je končala s katastrofalnim porazom naše reprezentantke. Izgubili smo z rezultatom 81:32 (41:18). Naša ženska košarkarska reprezentanca ni doživela tako hudega poraza že od leta 1947, ko je v Tirani premagala Madžarska z 61:16.

Zmaga ZSSR je zaslužena. Nasprotnik je ponovil veliko igro prejšnjega večera, ko je premagal CSR.

Razen v prvih osmih minutah so naše košarkarice igrala raztrgano, nesmotno in izredno neoteno. Izmed 50 protih strelcov so jih izkoristile samo 8. To je rekord, ki ga malone lahko primerjamo z rezultatom Avstrijk s Francijo, ko so izmed 12 protih strelcov izkoristile samo enega.

BOLGARKE SE BORILJO ZA PRVO MESTO

Reprezentanca ZSSR nima več veliko močnih nasprotnikov na poti k osvojitvi prvega mesta. Po zmagi nad CSR so jim edina ovira še Bolgarke. Če bodo slednje premagale, jim je že tretjič zagotovljen naslov evropskega prvaka.

Bolgarke so predsednojnjo igralo proti Madžarski. Do konca tekme je držalo spet samo 5 izstrelkov. To je edina reprezentanca, ki ne spreminja prve postavbe, še ena izmed izstrelkov ne izstopi zaradi petih osebnih izstrelkov. Madžarska je se posreželo postaviti se po robu napadna igra Bolgarke samo do sredine drugega polčasa. Izgubile so z rezultatom 56:43 (25:19).

Francozinjke so napravile dober vtis, čeprav so jih Čehinje premagale z rezultatom 71:56 (33:33). Nasprotniki so se odločno upirale. Naša reprezentanca bo morala zastaviti vsi sila če se hoče uvrstiti pred Francijo. V tolažilni skupini je položaj jasen. Kakor smo pričakovali, je Italija že zanesljivo sedma, Avstrija osma, Nemčija deveta, Danska deseta.

NAJBOLJŠE STRELKE FINALNEGA KOŠARKARSKEGA TEKMOVANJA

Hubalkova (CSR) 66 košev, Colchin (Francija) 59 košev, Maksimiljanova (ZSSR) 53, Vojnova (Bolgarija) 49, Maksimova (ZSSR) 45, Džambazova (Bolgarija) 43, Szabo (Madžarska) 35, Blaho (Madžarska) 35, Molseva (ZSSR) 31, Goševa (Bolgarija) in Steplna (ZSSR) 29 košev.

MEDNARODNA TEKMA V KOŠARKI

Grčija : Jugoslavija 90:76 Atene, 11. junija. — Sinodi je grška košarkarska reprezentanca premagala jugoslovansko z 90:76 (38:41).

OBJAVA

Drevo ob 20.30 se bošta v prijateljski tekmi pomerila ljubljanska predstavnica v zvezni košarkarski ligi ŽKK Ljubljana in ASK. Dobre tekme sta ljubljanska liganska namenila poplavljencom v Celju.

KOLESARJI NA EVROPSKIH CESTAH

Dirka po Franciji za naše kolesarje končana

V mednarodni kolesarski areni sta te dni v ospredju dve etapni kolesarski dirki: amaterska »Route de France«, na kateri so startali tudi naši kolesarji, in profesionalna »Giro d'Italia«.

Na dirki po cestah Francije so odstopili vsi naši kolesarji, razen Vidalijs. V I. etapi sta odstopila Petrović in Bulstović, v II. Panić in Petrović, v III. Laković in VI. Fernić. Edini naš kolesar, ki je uvrščen, je Vidali, je 15 km pred ciljem padel in prišel na cilj šele 77. Imel je uro zaostanka za vodčim v skupni oceni. Vodstvo naše reprezentance je sklenilo, da nima smisla tekmovati le z enim vozačem, zato je odstopil še Vidali. Naši kolesarji so odpotovali po šesti etapi domov.

Vzrok neuspešne starta naših kolesarjev je pomanjkanje mednarodnih izkušenj, pa tudi borbosti in vzdržljivosti. Tako sta najbolj obetajoca Panić in Petrović, odstopila, ker jima ni uspelo pobegniti ostalim vozačem. Razen tega pa je naše

spremljala tudi smola, padci in okvare.

Na »Giro d'Italia« so privzili do gorla, kjer se bo brzkone razvila odločilna bitka za prvo mesto. V zadnjih ravnijskih etapah je zmagal dvakrat Belgiec Van Steenberg, ki ga imenujejo zaradi starih zmag na leteljih »Kralj sprinta«. 16. etapa je bila dolga 131 km, 17. pa 103 kilometrov. Zaradi kratkih etap je bila dosežena tudi precejšnja povprečna hitrost: 39,301 km na uro. V 18. etapi Padova-Gr. do (477 km) se sasoim ni nikamor mudilo, ker je bila to zadnja etapa pred hribi. Besedo so imeli kolesarji iz teh krajev. Na prvi mesti sta se uvrstila Grosso iz Trevisa in Tržčan De Santi.

Prva gorska etapa Grado-S. Martino ni prav nič izpremenila skupnega vrstnega reda. Najbolj se je potrudil najstarejši tekmovalac 40-letni Volpi, katerega pa je pred ciljem prehitel nizozemec Wagtmans. Od ostalih znanih vozačev je Van Steenberg spet zmagal na dveh leteljih ciljih, tako dr je že skoraj gotovo, da bo zmagal v tem posebnem tekmovanju. Bartal je padel, vendar pa je privzli skupaj z ostalimi do cilja. Coppi je v finišu za

8 sekund prehitel svojega tekmeča Kobla.

Do konca so preostale še tri etape. V skupni oceni vodi še vedno z visokim naskokom Švicar Clerici.

S A B

SAHOVSKI TURNIR V MÜNCHENU München, 11. junija. — Rezultati prekinjenih partij IV kola: Toran : Ribič 1:0, Wade : Mulcahy 1:0, Unackar : Rabar, remi, Golombek : Pirc remi, Castaldi : Bhand 0:1, Mulcahy : Lehman 0:1, Ribič : Wade 1:0, Boumeester : Lokwenz remi, Partij Dunkelblum : Jacob in Kramer : Donner sta bili prekinjeni.

Vrstni red po V. kolu: Donner : Golombek 3,5, Kramer 3 (1), Pirc, Rabar, Lokwenz 3, dr. Lehmann 2,5 (1), Wade 2,5, Castaldi, Burstein 2, Boumeester, dr. Aitken, Bhand, Ribič 1,5, Dunkelblum 0,5, (2), Jacob 0,5, Mulcahy 0 točk.

München, 11. junija. — VI. kolo: Pirc — Castaldi remi, Rabar — Unackar remi, Fuderer — Golombek 0:1, Bhand — Dunkelblum 1:0, Lehman — Ribič remi, Wade — Burman — Ribič remi, Wade — Burman 1:0, Toran — Boumeester remi, Lokwenz — Kramer remi, Partij Jacob — Mulcahy in Aitken — Donner sta bili prekinjeni.

VESTI IZ SVICE

URUGVAJ JE IZROČIL POKAL Vodstvo urugvajske reprezentance je izročilo organizacijskemu komiteju zlat pokal svetovnega prvenstva, ki ga je Urugvaj osvojil 1950, v Rio de Janeiroju.

MADŽARSKA — TURCIJA! Madžari so načelno privolili v to, da bi bila v začetku prihodnjega leta v Carigradu tekma med nogometnima reprezentancama Madžarske in Turčije.

BRAZILCI NAPOVEDUJEJO Brazilci so včeraj trenirali samo dopoldne, popoldne pa so se zabavali. Igrali so izvedli med seboj anketo o tem, kdo se bo uvrstil v četrtfinale. Izid ankete je naslednji: iz prve

skupine Brazilija in Jugoslavija, iz druge Madžarska in Nemčija, iz tretje Urugvaj in Avstrija in iz četrte Anglija in Švica.

PRIBOD REPREZANTANC

Turška reprezentanca bo 14. junija odpotovala iz Carigrada. V Zilnija odpotovala tudi češkoslovaška rih, je prispela tudi češkoslovaška reprezentanca, ki bo bivala v soboto Olen. Češkovski bodo v soboto igrali trening tekmo proti nekemu klubu iz Olena.

SAMO 13 IGRALCEV

Danes pričakujejo prihod škotske reprezentance v Luzern. V Švici so vsi začudeni, ker Lodo Skoti prišli na svetovno prvenstvo s trinajstimi igralci.

TRIJE tovariši

ROMAN 96

E. M. REMARQUE

»Tega vam jutri se ne bi mogel povedati.« je odgovoril Jaffe. »Opazovati jo moram najmanj teden dni. Potem pa vam povem.« »Hvala.« Se zmeraj sem buljil v pulit pred seboj. Nekdo je bil nekaj narisal nanj. Debelo dekle z velikim slamnikom na glavi. Ella, ti kozal, je bilo napisano spodaj. »All mora medtem še kaj posebnega storiti!« sem vprašal.

Na pragu sem srečal gospo Zalewsko. Prihrumela je liki topovska krogla iz sobe gospe Benderjeve. Ko me je zagledala, je obstala. »Kaj, že nazaj?« »Kakor vidite. Ali se je medtem kaj zgodilo?« »Za vas nič. Tudi pošte ni bilo. Toda gospa Benderjeva se je odselila.« »Tako? Zakaj pa?« Gospa Zalewska je uprla roke v boka. »Ker so povsod malopridneži. Preselila se je v Krščanski hospic. S svojo mačko in celimi šestindvajsetimi markami premoženja.« Povedala je, da je dečji dom, kjer je bila gospa Benderjeva otroška negovalka, medtem propadel. Vodja, neki pastor, je nesrečno spekuliral na borzi. Gospo Berderjevo so odpustili in pri tem je bila ob zapadlo plačo za dva meseca.

»Koliko pa znaša najemnina?« sem vprašal. Nenadoma mi je šinila v glavo neka misel. »Sedemdeset mark.« »Mnogo predrago,« sem dejal, zdaj že zelo pozoren. »Z jutranjo kavo, dvema kruhkoma in mnogo masla?« »Tembolj. Fridino jutranjo kavo morate odračunati. Petdeset, niti beliča več.« »Mar jo hočete najeti?« je vprašala gospa Zalewska. »Morda.« Odšel sem v svojo luknjo in zamišljeno ogledoval vmesna vrata med svojo in Hassejevo sobo. Ne, tega si nisem mogel misliti! Vendar pa sem čez nekaj časa stolpil tja in potrkal. Gospa Hasse je bila doma. Sedela je sredi že na pol prazne sobe pred zrcalom, s klobukom na glavi, in se pudrila. Pozdravil sem jo in si pri tem ogledal sobo. Bila je večje, kakor sem mislil. Zdaj, ko je bilo v njej že malo pohištva, je bilo to šele prav videti. Tapete so bile enobarvne, svetle in še precej nove, vrata in okna na novo prepleškana, in balkon je bil zelo velik in lep.

DNEVNE NOVICE

Gostinska zbornica LRS za pomoč poplavljenca. Predsedstvo Gostinske zbornice LRS je na svoji seji dne 9. junija 1954 odločilo, da se za poplavljenca iz okrajev Celje, Krško in Soštanj podeli denarna podpora v znesku 1.000.000 din. Razen tega pa je na predlog podjetja sklenilo, naj gostinska podjetja in gostišča odstopijo za pomoč poplavljenca brezplačno izročeno opremo (mize, stole in drugo pohištvo) ter razni drobni inventar (posodo, porcelan, steklovino), ki zaradi posebnih pogojev ne pride več v poštev, je pa še uporaben in bi ga sicer podjetja prodala. Ker pa spadajo ti predmeti med osnovna sredstva v breme plačnega odstopa, je Gostinska zbornica LRS že predlagala Državnemu sekretariatu za gospodarstvo LRS, da se dovolj plačani odpis predmetov, ki bodo dosegli v pomoč poplavljenca, — Gostinska zbornica LRS.

Obvestilo: V ponedeljek, 14. junija ob 20. bo v Ujinskih dvorani predaval o Balkanski zvezi tov. dr. Jofa Vihval, generalni sekretar predsedstva republike. Okrajni odbor SZDL vabi članstvo, naj se predavanja polnoštevilno udeleži. Vstop prost.

Uprava za ceste LRS, Tehnična sekcija, Ljubljana, obvešča: Zaradi modernizacije ceste II-318 v Skofji Loki (Spodnji trg) od km 0,300—0,600 bo zaprta za vso promet od 11. junija dalje. Promet se bo omejeval na preko Mestnega trga v Skofji Loki.

MOTOK, MOTOK MOTOK — je edino zanesljivo sredstvo, da obvarujete vaše oblike pred molji.

PREDAVANJA

Odbor za čebelarstvo pri Glavni združeni zvezi Slovenije in Zveza čebelarstev Slovenije za Slovenijo vabita na predavanje s skriptičnimi slikami: iz sodobne čebelarstvene prakse. Predval bo urednik angleškega časopisa »British Bee Journal« G. Cecil Tansley v soboto, 12. junija ob 16 v sindikalni dvorani DOZ, Miklošičeva cesta 21.

RADIO

Dnevni spored za soboto, 12. junija

5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) — vmes od 5.45—5.55 Jutranja telovadba — 6.30 do 6.35 Radijski koledar in pregled tiska — 7.30 Za gospodinjice — 12.00 Lahka glasba — 12.15 Cilbanom — dober dan! — 12.30 Opoldanski koncert — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.45 Za pionirje — 14.05 Slovenska solistična glasba — 14.20 Narodne pesmi poje moški zbor »F. Prešern« iz Kranja pod vodstvom Petra Liparja (Prenos v Zastveni narodna akcija proti tajni trgovini z mamilji — 17.40 Spored popularnih orkestralnih skladb — 18.20 Ljudskoprosvetni ozbornik: Darinka Muser: Igralskim družinam — 18.30 To in ono iz arhiva slovenskih narodnih pesmi — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Intervju s predsednikom zveze »Partizan« tov. Zoranom Poličem — 20.15 Lahka glasba — 20.30 Ivan Trčan: Vse in prazen nič — 22.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu — 22.20 Glasbena medigra — 22.30—23.00 Oddaja za naše izseljence na valu 327,1 m.

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA

Sobota, 12. junija ob 20: Shakespeare: »Romeo in Julija«. Abonma G.

Nedelja, 13. junija ob 20: Shakespeare: »Romeo in Julija«. Izven in za podelitve. — Dohodek predstave kot pomoč SNG poplavljenca Celja.

Ponedeljek, 14. junija: Zaprt.

OPERA

Sobota, 12. junija ob 19.30: Prokofjev: »Zaljubljen v tri oranže«. Abonma red K.

Nedelja, 13. junija ob 15: Verdi: »Traviata«. Izven in za podelitve. Dohodek predstave kot pomoč SNG poplavljenca Celja.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Sobota, 12. junija ob 20: F. H. Herbert: »Vsaki sto let«. Izven. Gostujoči člani SNG iz Trsta.

Nedelja, 13. junija ob 20: Otto Beer: »Tišina — snemanje«. Izven.

RADIO KOPER

Radio Jugoslovanske cone Trsta bo z današnjim dnem delno spremenil svojo programsko shemo: Prva jutranja slovenska oddaja bo pričela ob 5.30, druga pa ob 6.45 Opoldanski slovenski birok pa se bo podaljšal do 15.30. V jutranjem programu poslušalci lahko vsak dan ob 7.40 »Zenski kotiček«, ob 14.15 pa »Beleške«. Popoldnevske oddaje ob 5.40, 7.45, 13.30, 19.30 in 23.30. Freeled tiska je na sporedu vsak dan ob 6.50 (razen ob nedeljah in ponedeljkih).

Dnevni spored za soboto 12. junija

13.45 Lahka in zabavna glasba — 14.15 Sport doma in po svetu — 14.40 Ljubuzenske narodne pesmi — 17.00 Ensilija za JNA — 17.30 Srbske in nekonečne narodne pesmi — 18.15 Zabavni orkestri izrajo za židano voljo — 21.00 Melodični ritmi — 21.30 Izbrano cvetje iz domače grede — 22.00 Naši kraji in ljudje: Trbovlje.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 12. junija ob 20.15: Streicher-C. Kosmač: »Kam iz zadrage«, veseloigra z godbo in petjem. Izven.

Nedelja, 13. junija ob 16: Streicher-C. Kosmač: »Kam iz zadrage«. Popoldnanska predstava; ob 20.15: Streicher-C. Kosmač: »Kam iz zadrage«. Večerna predstava. Izven.

To so poslednje uprizoritve te uspele veseloigre v tej sezoni. Prihodnji teden bo premiera Spjariceve spevoigre »Naj bo stara al' pa mlada«.

Vstopnice so v prodaji pri blagajni v Mestnem domu. Rezerviranje telefon št. 30-923. Četrtkovna predstava veseloigre »Kam iz zadrage« je bila zaradi nenadne obollosti tov. Hlebeča odpovedana. Vse obiskovalce prosimo, da nam to oprostijo. Vstopnice, kupljene za četrtkovno predstavo, veljajo za sobotno predstavo, le da jih je treba pri blagajni zamenjati.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete

Levstikov (Sentjakobski) trg

Sobota, 12. junija ob 8: Malik: »Zoglica Marogica«.

Nedelja, 13. junija ob 11: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«.

Prodaja vstopnic od 11—12.30 pri blagajni Mestnega gledališča v Gledališki pasaži in telefon 32-020 do 10. ure. Blagajna v gledališču je odprta pol ure pred predstavo.

DPD SVOBODA »O. KOVAČIČ-KRIM

Ponedeljek, 14. junija ob 20: Dobo-višek-Godec: »Habakuk«, opereta ob 17.30: Kuret: »Obuti mačke«.

Nedelja, 13. junija ob 20: Dobo-višek-Godec: »Habakuk«, opereta ob 17.30: Kuret: »Obuti mačke«. Gostovanje v Domu železničarjev. Trg Obvodnih ne fronte (poleg glavnega kolodvora). Predstava v korist žrtvam poplave. — Predprodaja vstopnic: »Agrotehnika«, Gospoavstvska 3.

MARIORSKE VESTI

Dežurna lekarna

Sobota, dne 12. junija 1954: lekarna »Pri gradu«, Partizanska c. 1.

KINO

PARTIZAN: Ameriški film: »Prva dama Amerike«.

UDARNIK: Ameriški barvni film: »Viharni zalivi«.

POBREŽJE: Ameriški film: »Glej tička«.

STUDENCI: Jugoslovanski film: »Hilša na obali«.

LETNI KINO ŠOLA: Jugoslov. film: »Hilša na obali«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sobota, 12. junija ob 20: Tri igre o ljubezni in ljubosumnju: Jean Bernard-Luc: Poslednja noč.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR CELJE

KOMISIJA ZA POMOČ POPLAVLJENCEM

obveščča:

vse prizadete po poplavi in delovne kolektive, društva ter ustanove, ki žele nuditi pomoč poplavljenca, da se v posameznih vprašanih v bodoče obračajo:

1. V pogledu dajanja pomoči direktno na komisijo za pomoč poplavljenca na ljudskih odbori ali terenh.
2. V pogledu obdelovanja upostošenih površin, semena in umetnega gnojna na OZZ Celje, tel. št. 24-66.
3. V pogledu odstranitve in očitne nastale škode na stavbah, cestah in mostovih, na tehnično komisijo OLO Celje, tel. št. 23-88.
4. Komisija za socialno zdravstveno pomoč tel. št. 21-24, 21-25, interno 39.
5. Vso pomoč prizadetim po poplavi sprejema Komisija za pomoč poplavljenca OLO Celje (Narodni dom), telefon št. 23-88, denarno pomoč je nakazati Narodni banki Celje 625-T-276.

KOPIRNI REZKALNI STROJ (Pantograf)

Prevezamo v delo obdelavo raznih gravur na vseh vrstah materiala kakor tudi jekla, za ploščate in globoke gravure (plastika). Največja velikost obdelovalnih delov 250 X 250 mm.

S prehodom na delo v dveh izmenah imamo proste kapacitete na

AVTOMATSKI STRUŽNICI

za izdelavo serijskih predmetov za posebne namene kot: vijakov, zakovic, koles in raznih drugih predmetov po naročilu. Dela prevzemamo takoj iz prinesenega materiala ali po sporazumu. Velikost obdelovalnih kosov v vseh profilih od 4—20 mm.

Cenjene ponudbe na naslov: »MEHANOTEHNIKA«, TOVARNA IGRAC IN KOVINSKIH IZDELKOV, IZOLA. 3144

»METALNA«

tovarna konstrukcij in strojnih naprav

MARIECR

proda večje količine

valovite pocinkane pločevine

debeline 0,75 mm in 1 mm v različnih formatih.

Ako jo potrebujete, se izvolite obrniti na gornji naslov.

J. M. Synge: Senca v globeli.
L. Treves: Don Juanovo pismo.
Premiera. Izven in za premierski abonma.
Nedelja, 13. junija ob 20: Verdi: »Rigoletto«. Gostuje Nada Vidmarjeva, Izven.

VESTI IZ TRBOVELJ

Zdravniško dežurno službo od sobote ob 14. uri do ponedeljka do 7. ure opravlja primarij dr. Virgil Kranik.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Sobota, 12. junija ob 20: Somin »Atentat«. Izven.

Nedelja, 13. junija ob 15.30: Budak: »Klopčič«. Izven; ob 20: Somin: »Atentat«. Izven.

VESTI Z JESENIC

MESTNO GLEDALIŠČE, JESENICE

Sobota, 12. junija ob 20: Tjardovič: »Mala Floramye«. Gostovanje v Tolminu.

Nedelja, 13. junija ob 14: Tjardovič: »Mala Floramye«. Gostovanje v Tolminu.

RAZPIS SLUŽB

Rektorat Univerze v Ljubljani razpisuje mesto asistenta za organsko kemijo pri kemijskem oddelku Prirodoslovno-matematične fakultete. Prošnje se sprejemajo 14 dni po objavi v Uradnem listu.

Rektorat Univerze v Ljubljani razpisuje 2 mesti za honorarne predavatelje na ekonomski fakulteti za sledeči predmeta: 1. Mednarodni plačilni promet, 2. Administrativna tehnika. — Prošnje se sprejemajo 14 dni po objavi v Uradnem listu LRS.

DROBNI OGLASI

CHEVROLET, tritonski, v odličnem stanju, zamenjavo za dobro ohranjeno Unimog. Interesenti naj se ogledajo: Zadržno vinogradniško gospodarstvo, Zelezne dveri pri Lutomeru.

Industrija platnenih izdelkov Jarše — p. Domžale

sprejme takoj v službo

pisarniško moč

s popolno srednjo šolo — po možnosti absolventka Ekonomskega tehnikuma. Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe poslati sekretariatu podjetja do 1. julija 1954

Zavod za socialno zavarovanje

za mesto in okraj v Celju

razpisuje

a) 2 delovni mest' pokojninsko-pravnih referentov. Predpogoji: dovršena pravna fakulteta ali pa vsaj dovršena srednja šola s primerno prakso. Temeljna plača po uredbi, dopolnilna plača po dogovoru.

b) 1 delovno mesto revizorja, ki ima prakso predvsem v knjigovodstvu in industrijskih podjetjih. Plačilni pogoji enak. — Nastop službe takoj.

VALJARNA PLOČEVINE

V ZEMUNU

poziva vse delavce in uslužbence

ki so leta 1953 odšli iz podjetja, pa so nepretrgoma delali v njem najmanj 3 mesece, da se takoj, najpozneje pa v enem mesecu, javijo podjetju ali pošljejo svoje naslove, da dobe presežek plač sklada za l. 1953. Kdor bi se v določenem roku ne javil ali ne poslal natančnega naslova, mu bo pripadajočji presežek plačnega sklada zastarel in bo prenesen v rezervni sklad podjetja.

3183

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»LJUBIMEC IZ NEW ORLEANSA«

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: Amer. film: »Rdeči znak za hrabrost«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 19 matineja istega filma. Predprodaja vstopnic od 9—11 in od 15 dalje.

KINO »SOCA«: Ameriški film: »Titanic«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 17 dalje.

KINO »TABOR«: Amer. barvni film: »Niagara«. Tednik. Predstava ob 20.30. Mladini izpod 16 let vstop prepovedan.

KINO JLA: Amer. film: »Zgodbe iz predmestja«. Tednik. P. edstava ob 20.30.

KINO »BEZIGRAD«: Ameriški barvni film: »Ljubimec iz New Orleansa«. Brez tednika. Predstava ob 20.30. Predprodaja vstopnic v vseh treh letnih kinematografih uro pred pričetkom predstave.

KINO »TRIGLAV«: Italijanski film: »Kako sem odkril Ameriko«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »SISKA«: Amer. barvni film: »Dvojboj pri Srebrnem potoku«. — Predfilm: »Naza« v življenju. — Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 15 dalje.

JESENICE: »RADIO«: Ameriški film: »Uročeni«. Predstavi ob 18 in 20. — »PLAVZ«: Angleški film: »Osebnost zadeva«. Predstavi ob 18 in 20.

KOROŠKA BELA: Jugoslov. film: »Ciganka«. Predstavi ob 18 in 20.

KRANJ: — LETNI KINO »PARTIZAN«: Ameriški film: »Vlomilec« (»Provalnik«). Predstava ob 20.30. — »SVOBODA«: Italijanski film: »Vrag vzemi slavo«. Predstavi ob 18 in 20.

CELJE: »UNION«: Ameriški film: »Klovna«. Predstavi ob 18 in 20. — »DOM«: Ameriški film: »Ulični vokal«. Predstava ob 18.15. — LETNI KINO CELJE: Predstave iste kot v kinu »Doms«. Dnevno ob 20.15.

PTUJ: Angleški film: »Džesie«.

KINO »KOMUNA«

Ameriški film

»ŽIG PRETEKLOSTI«

Tednik. Filmske novice št. 23. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 14. ure dalje.

INDUSTRIJA PLATNENIH IZDELKOV, JARŠE

POSTA DOMŽALE

poziva delavce in uslužbence

kateri so bili zaposleni v letu 1953 v tem podjetju vsaj tri mesece in ki delovnega razmerja s podjetjem niso prekinili po lastni krivdi, da javijo svoje naslove sekretariatu podjetja zaradi izplačila presežka plačnega sklada za leto 1953 do najpozneje 31. julija 1954.

Po tem datumu podjetje presežkov plač iz leta 1953 ne bo več izplačevalo.

Gradbeno podjetje »NEIMAR«

V BEOGRADU — ZMAJ JOVINA ŠT. 4-I.

razpisuje 1. ofertalno licitacijo

za kamnoseška dela na poslopju Velike medicinske šole v Beogradu

PRORACUNSKA VSOTA ZA TA DELA ZNASI 13.000.000 DINARJEV

LICITACIJA BO 25. JUNIJA 1954 OB 11. URU V PROSTORI PODJETJA

POGOJI LICITACIJE SO NA VPOGLEDE V DIREKCIJI PODJETJA

3180

GOZDNA DIREKCIJA SARAJEVO

RAZPISUJE

pismeno licitacijo

ZA NABAVO:

- Približno 1400 PAROV LOGARSKIH ZIMSKIH UNIFORM ZELENAKASTORUMENE BARVE Z OSNOVNO ZELENO BARVO;
- Približno 1300 LOGARSKIH ČEPIC V ISTI BARVI, Z ZNAČKO;
- Približno 100 LOVSKIH KLOBUKOV V ISTI ALI PODOBNI BARVI;
- Približno 1300 PAROV TERENSKIH ČEVLJEV (TIPE GOJZERICE) Z USNJENIMI PODPLATI;
- Približno 100 PAROV TERENSKIH ČEVLJEV Z GUMIJASTIMI PODPLATI.

PONUDBE Z VZORCI PREDLOŽITE GOZDNI DIREKCIJI, SARAJEVO, NAJKASNEJE DO 30. JUNIJA 1954.

NATANČNEJŠE INFORMACIJE LAHKO DOBITE V GOZDNI DIREKCIJI, SARAJEVO.

GOZDNA DIREKCIJA št. 56C2

Umrlj so v Ljubljani

Trtnik Marija. Pogreb bo v soboto ob 17. uri na Zalah.

ZAHVALA

Ob smrti našega nepozabnega

FRANA JERANA

profesorja v pokoju

se iskreno zahvalujemo vsem, ki so sprejeli našega najdražjega v tako velikem številu na njegovi zadnji poti in nam ustmeno ali pisмено izrazili sožalje ter vsem darovalcem prekrasnega cvetja. Posebna zahvala za tople poslovilne besede prof. Gabrovšku, prof. Ahlinu in ing. Mešarju ter pivcem za ganiljivo petje.

Zaluzjočl.

ZAHVALA

Starši pokojnega sina

Franca Lihtenegerja

se v imenu žene z otroki in sestre na tem mestu zahvalujemo vsem, ki so pomagali našemu vsemu Franciju na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvalujemo še kolektivu »Gradisa« v Soštanju za venco in udeležbo pri pogrebu in vsem, ki so ga sprejeli na njegovi zadnji poti.

Družina Lihteneger.

Umrlj je

BOGOMIL KOČOVSKY

upokojeni član oper. orkestra

Pokojnega tovariša, ki je nad 20 let sodeloval v naši ustanovi, bomo ohranili v častnem spominu.

Pogreb bo v soboto, 12. junija 1954 ob 16.30 v Zal.

Ljubljana, 11. junija 1954.

Uprava in sind. podružnica Slov. narodnega gledališča v Ljubljani

Na Goriškem ostane letno okrog 2 milijona litrov mleka

V živinorejskih področjih naj bi ustanovili več manjših obratov za odkup in predelavo mleka

Zivinoreja oziroma mlekarstvo sta razen poljedelstva glavni vir dohodkov znatnemu številu prebivalstva na Goriškem. Z živinorejo in predelavo mleka se že od nekdaj ukvarjajo zlasti na Čepovanskem, Banjski planoti, v Kanalski občini in drugih hribovitih krajih srednjega Posočja. V prejšnjih letih jim je prinašal nekaj denarja tudi les, v zadnjem času pa so dohodki iz te gospodarske panoge skoraj raznih omejitve v sečnji skoraj povsem usahnil. Če upoštevamo še to, da je tudi pridelek poljedelskih kultur, zlasti krompirja, že nekaj let pod povprečjem, tedaj ni težko razumeti, zakaj polagajo kmetje vse upe v živinorejo oziroma dohodek od prodaje mleka in mlečnih izdelkov.

Do zastoja v trgovini je prišlo takrat, ko je bilo konec obveznega odkupa. Od tedaj ostaja čedalje več mleka in mlečnih proizvodov, ki ne morejo dobiti kupca in s katerimi sedaj marsikje

Vedno več obiskovalcev na planinski koči pod Kremžarjevim vrhom

Število obiskovalcev na planinski koči pod Kremžarjevim vrhom na Pohorju je iz leta v leto večje. Nove skupine študentov, predstavniki delovnih kolektivov, sosednih planinskih društev in drugih ljubiteljev planin so zgovorno dokaz, da se je na zahodnem delu Pohorja letos pričelo živahnije življenje. Planinsko kočjo oskrbuje Planinsko društvo Slovenj Gradec, ki je upravniško mesto zavrnilo tovarišici Mariji Turčinčevi. Dom leži na višini 1161 metrov ter je bil zgrajen leta 1934. Ponovno so ga dogradili leta 1948, ker je bil med narodnoosvobodilno borbo uničen. Izletniki dolijo v koči toplo in hladno hrano ter vse vrste pijače. Tudi za počitek je preskrbljeno, saj ima postojanka štiri sobe z desetimi posteljami in skupno ložnico za 40 oseb. R. D.

V klubih bodo člani delavskih svetov poglobljali znanje

V torek je bilo v Mariboru posvetovanje predsednikov delavskih svetov, upravnih odborov, sindikalnih organizacij in direktorjev mariborskih podjetij. Razpravo je vodil predsednik Okrajnega sindikalnega sveta tov. Ivan Gorjup, ki je govoril o osnovnih načelih in oblikah vzgajanja članov delavskih svetov. Kot najprimernejšo obliko za izpolnjevanje strokovnega in političnega znanja v delavskem samoupravljanju je priporočil ustanavljanje klubov delavskih svetov. Udeleženci posvetovanja so menili, da so klubi potrebni, ker je med člani delavskih svetov še precej takih, ki jim primanjkuje potrebnega znanja. So sicer delavni in predani, vendar često ne vidijo mimo svojega podjetja potreb in

Okrajni letni občni zbor CMD Slovenj Gradec

V Slovenj Gradcu je bil okr. letni občni zbor CMD za slovenjgrediški okraj. Zbrani duhovniki so prorekli Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti in zahtevali, naj se ta zakon dopolni s pravilnikom. Predsednik Okrajnega odbora Matija Munda je poročal o petletnem delu CMD v slovenjgrediškem okraju in dejal, da ima društvo 17 članov. Tajnik Okrajnega odbora Ernest Klancnik je govoril o deseti obletnici ustanovitve Rdečega križa Slovenije. Občnega zbora se je udeležil tudi član GO CMD ptujski prost Ivan Greif, ki je izrazil željo, da bi se v društvo vključili vsi katoliški duhovniki. Iz njegovih izjav je bilo razvidno, da vodilni slovenski ordinarij v Ljubljani, Mariboru in v Gorici omogočajo cerkveno založniško dejavnost s tem, da ne izdajo cerkvenih dovoljenj za ponatis molitvenika in katekizma. R. R.

Nesreča ne počiva

V poslopje državnega posestva Hruševci v postojanskem okraju je 7. junija udarila strela. Razbila je dimnik in uničila več del strehe, ognja pa ni bilo. Tako je škoda je za približno 100.000 din.

Na Limbuški cesti v Mariboru je 8. junija zjutraj zablila gorati delavica Jožeta Škofina. Ogenj se je razširil tudi na sosedno drvarnico Žnidarja. Menda je ogenj nastal zaradi nepravilnosti.

V vasi Erjavci v ptujem okraju je začela 8. junija gorati hiša Leopolda Zeleznika. Zaradi slamnate strehe se je ogenj hitro širil. Menda so se vnele saje, ker so ves dan kurili v šteditniku.

V Sočanju so v neki kleti našli 5. junija 8-letnega Janeza Praprotnika mrtvega. Prejšnjega dne je poival po gostinlah in nato proti večeru šel proti domu. Ker je močno deževalo, je precej vinjen Praprotnik vedril v kleti. Medtem pa je voda

krmijo živino. Računajo, da ostane vsako leto v hribovitih krajih goriškega okraja okrog 2 milijona litrov mleka, ki ga ne morejo vnovečiti. Očitno je, da zastoj v prodaji znatno vpliva na gmotni položaj kmetov in otežkoča redno izpolnjevanje njihovih splošnih družbenih obveznosti.

Na Goriškem odkupuje mleko trgovsko podjetje v Podnanosu, ki pa ne more prevzeti vsega. Sedanja zmogljivost pasterja in hladilnika je namreč največ 800 litrov mleka dnevno. Za odkup vsega mleka bi bilo treba povečati zmogljivost obrata vsaj na 3000 litrov dnevno. Razen tega primanjkuje podjetju več avtomobilov za prevoz. Na pomoč je trenutno priskočilo združeno trgovsko podjetje »Planika« iz Tolmina, ki odkupuje viške mleka v srednji Soški dolini in kanalski občini do Levpe. Kljub temu pa odokupna mreža ne zajema živinorejskih krajev na Čepovanskem in drugod, kjer ne vedo, kam z mlekom. Za povečanje zmogljivosti odkupnega podjetja v Podnanosu bi bile potrebne znatne investicije, oziroma devize, na kar pa v sedanjem gospodarskem položaju ni mogoče računati.

Kmetje si poskušajo marsikje sami pomagati tako, da doma predelujejo mleko v maslo in druge izdelke. Le-teh niso jo po nekaj kilogramov prodajati v dolino, kjer pa spričo slabe kvalitete, najrazličnejših oblik in vrste drugih razlogov ne dobio mnogo kupec. Ponekod pomagajo kmetom splošne kmetijske zadrugre, ki odkupujejo njihove proizvode, čeprav jih tudi same prodajo z največjimi težavami.

Do takrat, ko bodo čez nekaj let zgradili na Tolminskem več velikih mlekarških obratov, ki

bodo lahko predelovali tudi mleko iz goriškega okraja, bi bila najboljša rešitev ustanovitev manjših vaških mlekaršnih Banjski, Kambreškem, Kanalu ob Soči in po potrebi tudi drugod. Le-te naj bi mleko odkupovale na svojem področju ter ga na združni osnovi predelovale v maslo, sir in druge izdelke. Ti proizvodi bi bili nedvomno tudi cenejši in bi jih tako lažje prodajali. Prodajali naj bi jih skupaj za večja področja, kar bi bilo zvezano z manjšimi stroški kot sedaj, ko nosijo kmetje sir in druge izdelke posamič v nahrbtnikih na trg.

Zastoj v trgovini z mlekom ogroža gmotni obstoj prebivalstva živinorejskih delov Goriške in Tolminske in je spričo tega resen problem, ki zahteva od pristojnih činiteljev čimprejše rešitve. Splošne kmetijske zadrugre, Okrajna združna zveza in oblastni organi naj bi v omenjenih predelih goriškega okraja storili vse, kar je mogoče, da bi si kmetje pomagali iz slabega položaja.

M. D.

Nesebično pomagajo poplavljenecem

Nesreča v celjskem, šoštanjskem in krškem okraju je zelo prizadela vse naše ljudi. Da je sočustvovanje res odkritosrečno, dokazujejo prispevki za pomoč tem krajem. Hudo nesrečo še posebno razumejo ljudje, ki so že sami doživeli kaj podobnega. Tako je na primer še zlasti Tolmince prizadela vest o poplavih, ko se sami niso zabrisali sledov snežnih metežev pred dobrima dvema letoma.

Na Goriškem so doslej zbrali že približno 2.000.000 din in 5 vagonov cementa in precej raznega drugega blaga. Ponekod so pričeli zbirati za poplavljenca že v nedeljo. V ponedeljek pa je iz neke več ur oddaljene kraške vasice prišlo v Sežano na okraj več prebivalcev in ponudilo pomoč. Sploh pa so na Primorskem za poplavljenca srazmerno največ prispevali ravno prebivalci najrevnejših krajev. Nekateri revni bajtarji so dali celo po 2000 din. Precej pa so prispevali tudi razni delovni kolektivi in podjetja. Prispevke pa še zbirajo.

V sredo je iz Kranja odpeljal prvi kamion z blagom, ki so ga tovarne in delavstvo namenile poplavljenecem. V njem je bilo več blaga kranjskih in tržiških tovarn. Blago so prispevale deloma tovarne same, deloma pa bo plačano iz sredstev, ki so jih

Kulturnoprosvetno društvo gluhih iz Srbije »Radioj Petrović« v Ljubljani

To kulturnoprosvetno društvo so gluhi Srbije ustanovili v Beogradu leta 1951. Ima tri sekcije: folklorno, gledališko in likovno. Posebno delavna je folklorna skupina. Ta je imela do sedaj 90 nastopov v Srbiji, na Kosmetu, v Makedoniji, Vojvodini in Hrvatski.

Ob lanskoletni olimpiadi gluhih v glavnem mestu Belgije — Bruslju so tudi člani te skupine sodelovali. Od 15 držav, ki so se udeležile te mednarodne prireditve tekmovalja gluhih v športu in kulturnoprosvetnem udeleževanju, so naši tovariši z jega zasledili I. mesto. Belgijska vlada jim je dala zlato medaljo.

Tudi letos je skupina na festivalu kulturnoprosvetnih društev v Beogradu prejela nagrado. V dneh 5., 6. in 7. junija so folkloristi gostovali v Liegu, rezidenci južne Belgije, kamor so bili povabljeni na proslavo 90-letnice ustanovitve društva gluhih Belgije.

Ob povratku bo folklorna skupina gostovala skupaj s kulturnoprosvetno sekcijo gluhih iz Ljubljane, in sicer 11. in 12. junija v Domu »Svobode« - Moste. Spored obsega 11 plesov in več recitacij članov ljubljanske organizacije.

V KRANJU SO SPREJELI družbeni načrt in proračun

47 predlogov na račun investicij

Na torkovi redni seji Mestnega ljudskega odbora v Kranju so sprejeli družbeni plan za leto 1954. Po zaprisegi novega odbornika za volilno enoto Struževca sta predsednik in podpredsednik MLO analizirala zadnje zbere volivcev. Čeprav se je udeležba na zborih volivcev na splošno povečala, pa še vedno ni bila zadovoljiva. Najslabše so se v tem pogledu odrezali prebivalci na Gorenjem in Primškovem, v Stružnem so pa bili najboljši. Slaba je bila udeležba tudi na zboru volivcev v centru. Kljub majhni udeležbi pa je bilo razpravljanje na vseh zborih volivcev zelo živahno in tudi stvarno. Glede na to, da so razpravljali izključno o družbenem planu, so volivci Kranja dali 47 predlogov na račun investicij. Svet za gospodarstvo MLO je nekatere tudi sprejel in jih vrstil v investicijski plan. Tako so sprejeli predlog za takojšen začetek gradnje nove šole v Stružicu, predlog za ureditev prostora pred Prešernovim spomenikom, za ureditev vodovoda in poti na Zlatem polju, za uredi-

tev problema gojencev v interesu tekstilnega tehnika, ki stanujejo v razpadajoči baraki za ureditev pločnikov po mestu in še nekatere druge.

Mestni ljudski odbor je po kratki razpravi potrdil sklepni račun o izvršitvi proračuna za leto 1952. Nato pa so odborniki obširno razpravljali o družbenem planu, pri čemer je bilo največ diskusije o investicijskem planu. Mestni ljudski odbor sprejel predlagani družbeni načrt za letošnje leto. — Na nadaljevanju seje, v sredo, pa je Mestni ljudski odbor o izvršitvi proračuna za letošnje leto. Odborniki so razpravljali še o nekaterih predlogih komisije za družbeni plan in proračun ter odobrili dajanje Mestnemu odboru Socialistične zveze, osnovane komisije, ki bo pripravila pravilnik za štipendiranje ter začetek poslovanja proračunske inšpekcije, ki jo bo začasno opravljal še Svet za gospodarstvo. Nato so obširno razpravljali o pravilniku o plačah mestne lekarne. Pri tem so ugotovili, da je sistem dopolnilnih plač povsem neutrezen in da je zlasti od strani delavstva mnogo stvarnih pripomb, zlasti ker so nekateri poklici preveč favorizirani. Za plače uslužbencev lekarne so bili trije različni predlogi. Sprejeli so predlog Sveta za zdravstvo, vendar z omejitvijo, da novi prejemki ne bodo smeli za 10 odstotkov presegati dosedanjih plač po tarifnem pravilniku. Predlog Sveta za zdravstvo so sprejeli predvsem iz tega razloga, ker sicer ne bo mogoče dobiti novih strokovnih moči. Na koncu večrajšnje seje so razpravljali še o združitvi Puškarne in Tovarne lovskih patron ter o sprejemu poročila za nekatera podjetja. R.

Šolski problem v šoštanjskem okraju

Solam v šoštanjem okraju primanjkuje učilnic, stranišč, kabinetov za učila, risalnic, glasbenih prostorov, telodavnice, igrišč, predavalnice za fiziko in kemijo, prostorov za učiteljske in šolske knjižnice in opreme za vse te prostore. Tudi učil je premalo. Najmanj polovica pa jih je neuporabnih, ker izvirajo še iz stare Avstrije. Gimnazije nimaj laboratorijev, ne šolskih delavnice, akvarijev in drugih pripomočkov za pouk. Tudi pionirskih čitalnic jim primanjkuje. Prav tako je v šolskih in učiteljskih knjižnicah premalo knjig. Šolsko pohištvo in razsvetljava na večini šol ne ustreza niti najosnovnejšim higijenskim predpisom. Zaradi takih razmer ni čudno, da na šolah uspešni niso takšni, kot bi družba želela.

Da bi stanje vsaj nekoliko popravili, bi bilo nujno zaključiti gradnjo osnovne šole v Smartnem ob Dreti, nižje gimnazije v Sočanju, osnovne šole v Skalah in osnovne šole v Velenju. S. J.

Gasilski prireditvi v Trzinu

Lani so v Trzinu proslavljali sedemdesetletnico prostovoljnega gasilskega društva v mestu. Te dni praznuje šestdesetletnico Prostovoljno gasilsko društvo v tržiški predelnici. V proslavo tega praznika danes in jutri v Trzinu prvi brigadni nastop Gasilske brigade Trzin. Danes zvečer bo v Domu Svoboda svečana otvoritev zbora, združena s podobno spomin padlih gasilcev. Na okoliških gričih bodo v soboto zvečer goreli tudi kresovi. V nedeljo dopoldne bo zbor vse gasilske brigade Trzine, nato pa proslava 40-letnice gasilskega društva v predelnici in razvitje društvenega prapora. Polodnevno bo mimohod vseh udeležencev zbora, svojo spretnost pa bodo gasilci pokazali tudi na razjah. Celoten zbor bo zaključila zabavna prireditev v prostorih tovarniške menze v predelnici. R.

Mladina novomeškega okraja se pripravljala na koprski festival

V nedeljo se je na Gorjancih končalo dvodnevno posvetovanje mladinskih voditeljev novomeškega okraja. Na posvetovanju so razpravljali o sklepih II. plenuma CK LMS, III. kongresa ZKS in o pripravah za festival mladine Hrvatske in Slovenije v Koprju.

O tem so se s posebnim zanimanjem pogovarjali. Posamezni člani so poročali o navdušenju mladine, ki se bo z veseljem udeležila festivala. Iz Novega mesta bo v soboto 19. junija odpeljal poseben vlak nad 500 udeležencev

dala podjetja, oziroma delovni kolektivi ter oblasti. S prispevki Okrajnega ljudskega odbora in Mestnega ljudskega odbora pa bodo nakupili še razno blago v kranjskih tovarnah. Pa tudi tovarne so obljubile še pomoč v blagu in denarju. Delavci nekaterih delovnih kolektivov pa bodo dali enodnevni zaslužek.

Delavski svet v jesiški Zelezarni je sklenil, da bodo prispevali osem milijonov, in sicer štiri milijone v gotovini, štiri pa v blagu.

Na sestanku komisije OLO Slovenj Gradec za ocenitev škode pri poplavih so sklenili, da je treba čimprej urediti domače razmere na prizadetem področju in organizirati pomoč krajem v Celju in bližnji okolici. Prizadetim hišnim lastnikom, ki jim je voda odnesla hišo, bodo dodelili drugo hišo iz agrarnega sklada. V prihodnjih letih jim bodo tudi znižali davek. Slovenjgrediški okraj bo za poplavljenca v Celju prispeval nekaj vagonov krompirja, les za izdelavo pohištva in razne druge kmetijske pridelke. Pri zbiralni akciji za poplavljenca sodelujejo vse množične organizacije, RK in občinski ljudski odbori. V Slovejnem Gradcu bodo vsi delavci in namesčenci članj Socialistične zveze svoj enodnevni zaslužek prispevali za prizadete kraje.

Ptujski drobiž

Ogrodje novega stadiona, ki ga gradi športno društvo »Dravca« v Ptuj, na sedanjem športnem igrišču, je postavljeno. Treba bo narediti le še streho in klopi, pa bo stadion opremljen z okrog 500 sedeži.

Devet mladincev in sedem mladink, članov Kluba za konjski šport v Ptuj, pridno trenira, ker se pri-

Ptuj, pogled proti okrajnemu ljudskemu odboru

pravljajo na konjske dirke, ki bodo prihodnje nedelje v Turnišču v ptujem okraju. 18 članov pa trenira za nastop na konjskih dirkah, ki bodo v Ljubljani.

Društvo strokovnih gojiteljev mlatih živali v Ptuj je minulo nedeljo odprlo veliko razstavo živali, ki jih goje. Razstava je vzbudila med prebivalstvom mnogo zanimanja. Ogleдали so si jo tudi nekateri izletniki-solarji, ki so pred zaključkom šolskega leta obiskali Ptuj.

Zadnja poplava v Ptujju ni povzročila večje škode. Najbolj je ogrožena lesen most čez Dravo, ki služi za cestni promet. Most so sicer obvarovali, njegovo trdnost pa je voda oma-

jala. Težka vozila — avtobusi in nalozeni kamioni — morajo voziti previdno, da oporniki ne bi popustili. Avtobus iz Maribora pa vozi zaradi slabega mosta le do Drave.

OLO Ptuj je na zadnji seji med drugim razpravljalo, kako zbrati potrebna sredstva, da bi upravno poslopje povečali s prizidkom. Po načrtih bi v Rajčičevi ulici lahko dozdali precejšnjo zgradbo s 34 pisarnami. V prizidku bi lahko namestili vse upravni aparat OLO, ki je sedaj na raznih krajih mesta. Ne vedo pa še, kdaj bodo lahko začeli zidati, ker še nimajo zagotovljenih dovolj materialnih sredstev. P. J.

OLO Ptuj je izvolil novega predsednika

Na zadnji seji, ki je bila pred dnevi, si je OLO Ptuj izvolil za novega predsednika tov. Lojzeta Frančiča, doslejnjega predsednika Sveta za kulturo in prosveto pri OLO. Prejšnji predsednik OLO je bil razrešen že pred meseci.

OLO Ptuj je na zadnji seji izdal tudi sklep o razpisu volitev za novega odbornika OLO v šestih volilnih enoti v občini Hajdina. Na zadnjih volitvah izvoljeni odbornik Stane Bizjak je lansko jesen bil izvoljen za ljudskega poslanca zbora proizvajalcev in kot poslanec lahko sodeluje na sejah OLO. Njegovo delovno področje je drugačno, zato se ne more posvetiti volivcem, ki so ga izvolili za odbornika OLO. P. J.

Nove cene za storitve zdravstvenih ustanov

Tudi bolnišnica v Ptujju je morala nekoliko zvišati ceno oskrbnega dneva. OLO Ptuj je potrdil predlog, da bo bolnišnica računala za enodnevno oskrbnino 810 din, bolnišnica ZBC v Ormožu pa 550 din. Oskrbi dan v ambulantah je nekoliko cenejši, ker porabijo manj zdravil, in sicer v splošni ambulanti v Ptujju 491 din, v obratnih ambulantah v Kidričevem in Majšperku pa le 444 din. V vseh ambulantah v okraju plačajo samoplačniki za pregled po 180 din. P. J.

Ljudmi, morebiti še z raznim sumljivim lumpi, ki v Trstu žive po umazanih stanovanjskih kasarnah, pobirajo po cestah čike, vsem ko ženske... Gospa Fink gleda izpod svojih nemirnih zlatastih trepalnic gospo Adelo, ki se vzpenja po teh stopnicah prav tako elegantno, kot bi šla po stopnicah velikega hotela. Toda gospa Adela nezainteresirano gleda okrog sebe in le kadar sreča Dora pogled, se ji nasmehe prijazno, vendar nekam zakrito, blede, »z distanco«. Gospa Fink sprejema te nasmeške in pogleda kakor neko grenko zdravilo, ki ga je treba pogoltiti. In res. Ona celo čuti, kako ji ti nasmeški in pogledi drsijo navzdol in kako obstanejo kot kosi železa v prsih. Zdaj opazuje tudi hčerko.

»Tu, prosim!« pravi in odpre vrata v svoje stanovanje. Zdaj šele opazi, da se je znašel zraven nje Vilko. To si je morala misliti. Umazan je. Vendar upa, da bo na goste delovalo to, da ima na sebi čedno, celo zelo čedno oblekco za navaden dan in tako je očitno, da pri njih ni vse tako siromašno, kot si morda predstavljajo. Zdaj gre gospa Fink pred svojo gostjo in nenadoma jo preplavi sreča. Na oknih sosednih hiš so se pojavili ljudje, ki gledajo na avto na cesti in na okno njene kuhinje. Toda gospa Fink vodi svoje goste v spalnico, v kot, ki naj bi bil salon. Potem se vrne v kuhinjo in pripravi liker in napolitanke. Potem, ko se vrača v sobo, pomisli, ali naj bi izgledala bolj skromna, ali taka, kot da ima vse, da je preskrbljena z vsem. Večkrat in skoraj največkrat se zgodi, če se pokažeš premožnega, da ti tisti, ki so premožnejši od tebe, prej pomagajo, kot pa, če bi bil reven. Gospa Fink stopi v sobo s pladnjem v roki in s tako zmešnjavo občutkov, da ne ve kaj početi. Ko natoči vsakemu žašico likerja in tudi sama sebi, sede. Leo sprašuje vse mogoče o domu, o možu, o otrocih, ona pa razporeja počasi in z muko prave besede v ustih, preden jih izreče, kajti napraviti hoče dober vtis na gospo Adelo, na njeno hčerko, ki sedi na kavču, zvonji s tankimi nogami in gleda z nezainteresiranim zanimanjem naravnost na njen obraz. Gospa Fink se smehlja z najlepšim nasmeškom, ki ga premore, in poveša oči pred otrokovim strmim pogledom. Gospa Adela se tudi smehlja in kima z glavo. »No, vidiš, Adela,« govori Leo, »to je tista, s katero smo takrat v čolnu pili in potem pijani v oblekah poskakali v jezero. Tudi ona ni hotela zatajati. To je bil takrat hec, kajne, Dorica?«

Gospa Fink v zadregi pokima in z naravnost živalsko napetostjo v očeh sprejme Adelin prijateljski nasmešek, kot bi zver popadla bogat zalogaj.

»To ste morali biti takrat mokri!« reče gospa Adela in nasmešek ji počasi ugasne na ustnicah.

»Morate razumeti,« odvrne Dora preplašeno in opravičujoč se. »Bili smo mladi in neumni. Jaz sem recimo jahala konja, skakala v vodo na glavo. Zdaj pa...« Izmučeno utihne.

»Ne, ne,« pravi Leo in odmakne kozareček z likerjem od svojih debelih sinjih ustnic, ki se napenjajo čez zlate zobe. »Ti si bila takrat pravi fant. Ti bi sploh morala biti fant. Tak majhen črn vražiček, ki se je znal pretepati.«

Dora gleda vanj in potem spet v gospo, ki sedi vsa bela in vitka pred ozadjem temne sobe. Dora vstane in stopi s krožnikom napolitanek do deklice: »Na, vzemi,« pravi z zaprtimi očmi, ker jo otrok gleda in je popolnoma prepričana, da otrok ne bo vzela niti enega kosa peciva. Roke se ji tresejo in nenadoma zagleda dekličino ročico, ki se pomakne do krožnika in dvigne z vrha kupa napolitanke.

»Adela, danes si jedla preveč sladkarij,« je rekla gospa Adela.

»Ah, pusti jo,« pravi Leo veseljaško. Deklica ugrizne v konec piškota, kot bi zaključal vrabček. Nekaj drobtinica ji ostane na zgornji ustnici.

»Ali ne sme biti?« vpraša Dora prestrašeno in zmeden.

»O, to ravno ne,« pravi Adela hladno in spet obrne glavo. Dori so se jele roke tako hudo tresti, da je naprej čutila, nato pa slišala, kako se je krožnik razbil na tleh.

»Mici,« zakliče v kuhinjo. Toda iz kuhinje se nihče ne oglasi. — Saj ne vem imena te punce, — pomisli prestrašeno. Toda vseeno še enkrat zakliče — »Mici!« — in odhiti v kuhinjo. Dekle mečka krompir. Dora reče glasno, da jo

slišijo oni v spalnici. »Zakaj se ne oglasite, ko vas kličem?« Potem pa zakriči z roko, da utiša deklo, ki hoče vsa presenečena nekaj pojasniti, in ji pove: »Pridite takoj in počistite tla!« Vrne se v sobo. Dekle stopi za njo z metlico in smetišnico.

»Gospa, ali naj piškote izberem ven?«
»Le kaj vam pade v glavo,« pravi Dora. — Tega ne sme Milan nikdar izvedeti, pomisli.

»O, Dora,« pravi Leo, »zgornje še lahko porabiš, saj se niti niso dotaknili tal.« Toda bilo je že prepozno. Dekle je vse pometla na smetišnico in zdaj odhajajo napolitanke na smetišniči mimo presenečenih oči Vilka, ki se je pojavil z medvedkom v naročju pred vratmi.

»No, ta je pa čisto tvoj sin,« vzdikne Leo in ga potegne k sebi.

»Zdrav je,« pravi Adela in se zdaj prvič prav iz srca nasmehe. To izrabi Dora.

»Ali bi — če se vam ne zdí za malo — ostali na kosilu? Je sicer skromno: juha, zrezek, krompir, solata, močnata.« Adela jo pogleda.

»Ne moreva. Za ob pol enih sva zmenjena drugje. Leo, saj res, koliko je že ura?«

»Deset čez dvanajst,« pravi Leo in skoči pokonci. »Saj res, preobleči se še morava v hotelu.«

»Oh, res?«
Dora je zlezla vase.
»Oprosti, toda morava. Poslovno.« Vsi se dvignejo. Dora se počuti zdaj, ko vsi stoje, kot palček med velikani. Srce ji reže nekaj, kar je podobno britvici, oči se ji orose.

»Seveda, seveda,« govori bridko in jih spremlja iz stanovanja. V kuhinji je kosilo že na mizi. Sopara prihaja v predsobo. Dora to kosilo zdaj sovraži. Gre po stopnicah pred gosti med poskakajočimi nemirnimi otroci iz cele hiše, kakor poražen general. Pred avtomobilom, okoli katerega stoje ljudje in kolesarji, se Leo obrne in ji reče tiho: »Če boš kaj rabila, mi piši. Prav rad bi ti že poslal kakšen paket, toda nisem vedel kaj. Ne, ne! Res mi piši in ne smatraj to za miloščino!«

»Če bom res rabila kaj takega, kar se tu ne dobi, ti bom res pisala,« je odgovorila Dora s povešeno glavo. Segla mu je v roke.

»Na svidenje, gospa,« je rekla Adela in ji poklonila nasmešek.

»Na svidenje,« je zdaj prvič spregovorila deklica.

»Na svidenje, teta!« jo je popravil Leo.

»Teta,« je tiho rekla deklica in se še enkrat strmo zagledala v Doro. Potem so se spravili v avtomobil in pohnahali. Motor je zahrmel in avto je počasi oddrsel, dokler se ni nenadoma zagnal po široki cesti. Gospa Dora Fink je nekaj časa stala na pločniku in gledala za avtomobilom, potem pa se je počasi obrnila sredi skupine ljudi in čisto počasi odšla po stopnicah navzgor. Bila je popolnoma na koncu svojih duševnih moči. Ko je v kuhinji zagledala deklo, se je prestrašila, da ne bi prišel kdo od domačih in je videl tu.

»Pojejte takoj svoje kosilo, potem pa se preoblecite in tu, nate tu petdeset dinarjev,« je rekla razburjeno in vzela iz svoje torbice prvi bankovec, ki ji je prišel v roke. Potem je stopila k oknu. Prah, ki ga je dvignil bratrančev avtomobil, se je polegel in v njej je vstajala bolečina, ki jo je hotela zadušiti.

Dekle je že zdavnaj odšla, ko je nenadoma zaslišala Vilka, ki je pod oknom zavpil:

»Mami, teta Lojzka prihaja, teta Lojzka prihaja!«

Ta napoved je gospo Doro spet postavila v sredo resničnosti. Zdaj je z bliskovito naglico jelo izginjati vse tisto, kar je dopoldne s tako muko spravila skupaj. Spravila je teletino, prav tako je potegnila s postelje novo posteljno pregrinjalo, ki ga je kupila prvega v mesecu, in novi namizni prt in se še sama preoblekla. Teta Lojzka, visoka, tršata ženska, ploščata kot lepka v svoji gluhni črni obleki z volneno ruto nad očmi in dvema cekarjema v rokah, je prihajala po debelem prahu na cesti. Dora je nametala nekaj umazanih čunj v škaf, kot da pravkar odhaja prat, ko je vstopila teta Lojzka.

»O,« je Dora veselo vzdiknila, ko je vstopila. Teta Lojzka je ponižno obstala pri vratih, ne da bi si upala odložiti cekarja.

»Nekaj sem ti prinesla,« je rekla v zadregi. »Nekaj fižola, moke in jajčk.«

»Oh, saj ne bi bilo treba,« je rekla Dora skromno.

»Mesto je mesto,« je rekla teta in izpraznila cekarja na stol. »Kako lepo imaš.«

»Ni pospravljeno tako, kot bi moralo biti. Si bila kaj pri Francetovih?« France je bil tudi tetin nečak. Živel je v revščini in k njemu teta Lojzka, ki tudi sama ni živela v izobilju, ni nikoli hodila, kaj še, da bi mu kaj prinesla.

»K tem ljudem ne bom nikoli šla,« je rekla teta srdito in poblislila z očmi. »Tja me ne spravi tisoč konj.« To je morala Dora vedno znova slišati. Bila je srečna, da hodi teta le k njej in le njej prinaša svoje skromne pridelke. Vse to, kar ji je teta iz leta v leto prinašala iz svoje njive, medtem ko sebi ni ničesar privoščila, vse to, kar ji je povrh tega še pomagala pri delu, vse to je Dori prav hodilo. Zato se je pred teto navadno delala še revnejšo, kot je bila.

»Ali greš prat?« je vprašala teta. Dora je pokimala.

»Ti bom jaz pomagala.«

»Oh, ali res? Takoj pridem, grem le po banjico na balkon,« je rekla Dora. Odšla je naglo na balkon in v smetišnici zagledala napolitanke, ki jih je deklo poprej pometla. Videti je bilo, da je punca najčistejše kose peciva že pobrala zase. Gospa Fink se je sklonila in začela pobirati boljše kose, ki so še ostali, v predpasnik in med jokom, ki jo je posilil in postajal čedalje bolj krčevit, je nenadoma jela šepetati kot iz uma: »O jaz, jaz, kaj sem napravila, kaj sem napravila, prismođa!«

Spodaj pod balkonom je medtem, ko je Dora jokala, stopala stara moževa teta, zgrbljena pod ogromno culo umazanega perila cele Finkove družine.

»Tudi rjuhe bom oprala,« je zaklicala Dora na balkon in odšla po temnih stopnicah v pralnico. Bila je spet vesela, kot vsakokrat, kadar je bila v mestu pri svojem študiranem nečaku in se je smela kretati po njegovem domu. Zanj in za njegove otroke bi žrtvovala tudi svoje življenje.

Stopala je navzdol, postarana v svojem težkem garaškem življenju, dokler je tema v kleti ni popolnoma zagrnila.

Ivan Petković: Roke

MALI
LEKSIKON

Kakšne so v luči statistike razlike med zelo in premalo razvitimi deželami?

Katere glavne bitke so se bile med Srbi in Turki v prvi srbski vstaji?

Koliko je bilo na svetu vojn, odkar so bili navezani mednarodni stiki?

V kakšni družini se je rodil nemški filozof Immanuel Kant?

Na zelo razvite dežele odpade samo petina ljudi na svetu, na premalo razvite pa dve petini. Ostalo so srednje razvite dežele. Kako velike so razlike med zelo in premalo razvitimi deželami, nam pokaže že nekaj statističnih podatkov. V zelo razvitih deželah pride na prebivalca povprečno 461 dolarjev narodnega dohodka na leto, v premalo razvitih pa 41 dolarjev. Dnevna potrošnja živil znaša v zelo razvitih deželah 3040 kalorij, v premalo razvitih pa 2150. V prvi skupini dežel pride na 100.000 prebivalcev 106 zdravnikov, v drugi skupini pa samo 17. Povprečno žive ljudje v prvi skupini po 63, v drugi pa samo 30 let.

Iz spopadov med janičarji in dahijami se je razvil tudi spopad med upornimi Srbi in centralno turško oblastjo. Že leta 1806 je udarila turška vojska pod poveljstvom Hafis paše na upornike, pa so jo Srbi pod poveljstvom Karađordja in Milenka Stojkovića prihranili pri vasi Ivanovcu blizu Cuprije in jo premagali. Leta 1806 sta udarili na Srbe dve turški vojski: iz Bosne in od juga po dolini Morave. Vojsko iz Bosne so Srbi premagali na Misanu, vojsko z juga pa pri Deligradu. Leta 1807 so Srbi zavzeli Beograd, Negotin, Malajinco in Stubik. Potlej je nastalo zatiranje, ker je Napoleon po miru v Tilzitu zahteval od premaganih Rusov, naj se ne vojskovati proti Turčiji. Leta 1809 so Srbi ostali osamljeni in Turki so jih premagali pri Cegru, kjer so se Srbi hrabro borili pod poveljstvom Kokaanda Stevana Sindjelića. Ta poraz pa Srbov ni omajal in leta 1810 so pri Varvarinu in Sabcu znova premagali Turke in osvobodili izpod njih vso Srbijo. Potem ko je Rusija leta 1812 sklenila v Bukarešti s Turčijo mir, s katerim je zahtevala za Srbe od sultana samo amnestijo, so ogorčeni Srbi sami nadaljevali vojno, pa so morali pred močnimi turškimi silami in zaradi nesloge med vojakji kloniti in boj za osvoboditev do druge vstaje začasno prekiniti.

Zgodovinarji so dognali, da so bili prvi mednarodni stiki na svetu navezani pred kakimi 4000 leti. Zanimiva je statistika, ki govori o tem, da je imelo človeštvo v vsej tej dolgi dobi mir samo nekaj nad 300 let. V tem času je bilo med državami sklenjenih kakih 8000 raznih mirovnih pogodb. Natančneje podatke imamo o Evropi samo za zadnjih 200 let. V Evropi je bilo v tem času 327 vojn, pogodb o miru, nenapadanju in bratskem sodelovanju pa je bilo sklenjenih 100.

Kant so je rodil v Königsbergu leta 1724 v malomeščanski družini. Njegov oče je bil sedlar, mati pa gospodinja. Roditelja sta pripadala protestantski verski sekti pietistov. Na Kanta je bolj vplivala njegova mati, izobražena, nekoliko pobožna žena. O njej je Kant polvalno govoril, češ da je žena velikega naravnega razuma, plemenitega srca in trdne, toda ne fanatične vere.

In vendar je bila kupčija sklenjena

Sleparija z listinami, na podlagi katerih so prenesli Pašičeve pravice na njegovo vdovo

Smrt Nikole Pašića je pomenila samo začasen zastoj v sklepanju kupčij v zvezi s prodajo Kopaonika. Pašić je še ležal na mrvaškem odru, takratni jugoslovanski tisk je še priobčeval dolge članke o njem, kralj in kraljica, mnogi ministri in politični prvaki so izražali njegovi ženi Djurdjini ter njegovima hčerka-ma Pavi Račić in Darinki Purić sožalje, obe hčerki in drugi, na teli kupčijah zainteresirani ljudje, pa so že pridno delali.

MATI, SESTRI IN SIN

Po takratnem jugoslovanskem rudarskem zakonu in takrat veljavnem privatnem pravu je bil edini dedič pravic Nikole Pašića do rudoslednih del in izkoriščanja rud na Kopaoniku in v Trepči njegov sin Rade. Pašičeva žena in njegovi dve hčeri pa niso bile pripravljene izročiti to velikansko bogastvo v roke Pašičevega sina. In še preden so Pašičevo truplo položili v grob, je njegova žena, kakor je izjavila Kosana Ostojić na zaslišanju 5. decembra 1936, poklicala Pašičevega svetovalca za rudarske posle ing. Ostojića in ga prosila, naj poskrbi, da bo vse Pašičeve bogastvo prepisano na njeno ime, da bi lahko nadaljevala razgovore z Angleži.

Ostojić je kaj hitro opravil ta posel. Dne 13. decembra 1936, komaj tri dni po Pašičevi smrti, je dobila Generalna rudarska direkcija vloge, v katerih je Pašić izjavljal, da prenaša vse svoje pravice na področju Kopaonika in Trepče na svojo ženo Djurdjino. Vloge so bile pisane na kosih papirja z roko, podpisan pa je bil »Nik. P. Pašić« z drugo pisavo. Tudi vloge in tri prošnje so bile podpisane z »Nik. P. Pašić«. V njih je bila izražena zahteva po prenosu pravic. Vloge in prošnji je prevzela uradnica Generalne rudarske direkcije Darinka Milojković. Pozneje je izjavila, da jih je prinesel ing. Ostojić in da je rekel, naj jih neutegoma vpiše v rudarske knjige. Ker je bil Pašić že umrl, njegove vloge pa so prišle tri dni po njegovi smrti, čeprav je bil na njih datum 7. decembra 1926, t. j. kakor da so bile napisane dva dni pred Pašičevo smrtjo, jih je uradnica Milojkovićeva pridržala in jih ni hotela takoj vpisati v delovodni protokol.

IZJAVA PO SMRTI

Djurdjini Pašić, njenima hčerka-ma in vsem, ki so bili zainteresirani na tem poslu, pa se je mudilo. Pašičeva žena je 14. decembra, štiri

dni po moževi smrti, telefonirala generalnemu direktorju Generalne rudarske direkcije ing. Miškoviću in ga prosila, naj ta prenos čimprej uredi. Pa tudi dru-

Dnevni kov v borskem rudniku

ga na nakupu in prodaji Trepče in Kopaonika zainteresirana stran ni držala rok križem. Pooblaščenec in pravni zastopnik Selection Trust Limited advokat Miletić je istega dne, ko so bile v Generalni direkciji izročene prošnje za prenos pravic pokojnega Pašića na njegovo ženo, obvestil o tem svoje predstojnike. Iz Londona so mu naročili, naj posreduje v Generalni direkciji, da bi bil prenos čimprej opravljen. Zato so tiste dni večkrat prišli h generalnemu direktorju Miškoviću Arnold Zboril, Mihajlo Miletić, dr. Jovan Vrabec in Mihajlo Ostojić in ga prosili, naj Pašičeve pravice do Kopaonika in Trepče čimprej preneso na Pašičevo vdovo.

Kakšni so bili ustni dogovori med predstavnikom angleške družbe, Pašičevo vdovo, Ostojićem in generalnim direktorjem Miškovićem, bo najbrž ostalo za vedno nepojasnjeno. Znano pa je, da je generalni di-

rektor naročil uradnici Miškovićevi, naj vloge in prošnji, ki jih je dobila od ing. Ostojića, vpiše v delovodni protokol in opravi prenos. Znano je tudi, da sta bila Mišković in Ostojić pozneje lastnika mnogih delnic Selection Trust Limited v Trepči.

PRENOS PRAVIC

Miškovićevo naročilo je bilo izpolnjeno. V knjigah Generalne rudarske direkcije je bilo zabeleženo z datumom 13. decembra 1926, torej tri dni po Pašičevi smrti, da je Nikola Pašić tistega dne (13. decembra) na protokolu Generalne direkcije izjavil, da vse svoje izključne pravice do rudoslednih del in izkoriščanja kopov na področju Kopaonika in Trepče prenese na svojo ženo. S štirimi odloki z dne 14. decembra 1926 so bile te pravice prenesene na Djurdjino Pašić.

Komaj sedem mesecev pozneje, 22. avgusta 1927, pa so bile te pravice s štirimi odloki prenesene z

Djurdjine Pašić na londonško družbo Selection Trust Limited. Kupčija je bila torej sklenjena, Pašičeva vdova je dobila s prodajo teh koncesij ogromno bogastvo.

Ni težko opaziti, da je bila ta kupčija omogočena samo na podlagi vlog, ki so se 13. decembra 1926, torej tri dni po Pašičevi smrti, pojavile v Generalni rudarski direkciji s podpisom »Nik. P. Pašić«. Pašiču teh dokumentov sploh ni bilo treba napisati in podpisati. Pogajal se je z Angleži o prodaji Trepče in Kopaonika in kupčija je bila skoraj že sklenjena. Pogodbo je bilo treba samo še podpisati, kar pa je preprečila nenadna Pašičeva smrt. Takrat je bil Pašić še na višku svoje politične in poslovne dejavnosti. Do teh dokumentov je bilo moč priti samo na en način. Pašičeva vdova, njenih dve hčerki, ing. Ostojić, načelnik Mišković in vsi, ki so bili zainteresirani na tej kupčiji, so zavohali in uporabili to edino možnost.

Čedalje manj rojstev v Angliji

Od zadnjega popisa leta 1951 je naraslo število prebivalcev Anglije in Walesa za 420.000. Statistični podatki za zadnje četrletje lanskega leta kažejo, da je dolgost življenja moških narasla predlanskim na 67,06, žensk pa na 72,35 let. V letih 1901 do 1910 pa je znašala povprečna dolgost življenja moških 48,53, žensk pa 52,38 let.

Dne 31. decembra 1953 sta imela Anglija in Wales domačih prebivalcev 44.166.000, od teh 21.249.000 moških in 22.917.000 žensk. Statistiki so izračunali, da bo imela Velika Britanija v letu 1983 46.617.000 prebivalcev, leta 1993 pa samo 46.382.000. Vidimo torej, da število prebivalcev te dežele pravzaprav sploh ne narašča in da bo začelo celo padati. V tem oziru je Velika Britanija nekakšna izjema, saj je malo dežel, katerih število prebivalcev ne bi hitro naraščalo.

Zločinec in pisatelj hkrati

Pred šestimi leti je bil obsojen na smrt zaradi posilstva dveh žensk Caryl Chessman in šele ondan so ga v Sacramentu v Kaliforniji usmrtili. Ameriško zvezno sodišče je njegovo usmrnitev na predlog obrambe odgodbilo, zdaj pa je guverner Kalifornije zavrnil zadnjo prošnjo za pomilostitev.

Chessman je v ječi napisal knjigo »Celica 2455, prednja soba smrti«, ki je vzbudila veliko pozornost. Založnik njegove knjige trdi, da bo Chessmanova usmrnitev Ameriko v tujini diskreditirala. Chessman je zakrivil 17 zločinov. Na smrt so ga obsodili, ker je ugrabil dve ženski in ju posilil. Ena njegova žrtev, mlado dekle, je zdaj v umobolnici.

Angleški lahki bombnik »Camberra«

Eskadrila teh bombnikov je 2. junija odletela z vojaškega letališča Scampton na obisk v dežele Zahodne in Južne Evrope. V Beograd prileti v torek, 15. t. m., in ostane v naši državi tri dni. Gre za modernizirano eskadrilo, ustanovljeno 19. novembra 1915 v Londonu. Sodelovala je v obeh svetovnih vojnah, žal pa tudi v mnogih vstajah v kolonijah, kar ji ni v čast.

HAVAJJSKI OTOKI

ČEDALJE PRIVLAČNEJŠI

toda samo za bogataše, ker so cene v hotelih previsoke

Vse Havajsko otočje tja do 3.000 km oddaljenega Midway Islands je veriga iz morja štrlečih gorskih grebenov in vsi so nastali iz lave, ki jo je v milijonih let bruhala iz sebe Zemlja. Zato je razumljivo, da je večina teh pogorij pod vodo. Najvišja gora Maunakea na otoku Havaj sega z vznožjem 5.000 m globoko v morje, njen vrh pa se dviga 4200 m nad morsk gladino.

Havajsko otočje privablja od leta do leta več turistov. Špričo naraščanja turizma so ustanovili turistični urad, ki skrbi za reklamo in za razvoj gostinstva. Letos znaša njegov proračun 625.000 dolarjev, od tega naj bi vrgli prostovoljni prispevki 350.000, iz pokrajinske blagajne pa bi šlo 275.000 dolarjev. Očitno je, da je moralo to otočje čakati na razvoj zračnega prometa, da je postalo tudi za turiste privlačno. Leta 1921 je bilo na Havajskih otokih 9.400 turistov, deset let pozneje 15.000, predlanskim 52.000, lani pa že 87.000. Kaj takšnega niti največji optimisti niso pričakovali. Tolikšen razvoj turizma je treba pripisati naglemu razvoju in pocentitvi prometa. Teh 87.000 turistov je prineslo na Havaje kakih 40 milijonov dolarjev.

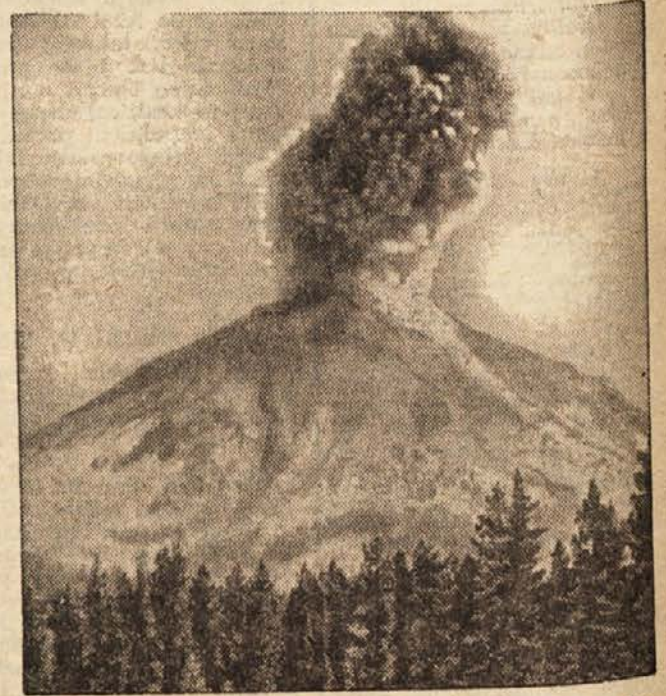
Kaj je bilo turistom na Havajih najbolj všeč? Anкета s tem vprašanjem je pokazala, da je bilo 21,2% turistov najbolj zadovoljnih z ogledom raznih znamenitosti, 18,2% s plavanjem in sončenjem, prav toliko s počitkom, 12,8% z obiskom trgovin, 12,5% s fotografiranjem, 11,2% z gledališčem in nočnimi lokali, ostali pa z ribolovom, jadranjem po morju, golfom itd. Zanimivo je, da je bilo 75% turistov starih nad 45 let in da je odpadlo na 100 žensk samo 70 moških. Seveda prihajajo na Havaje samo petični ljudje, saj so cene za naše razmere

nedostopne. Podnebje je na tem otočju zelo prijetno, saj znaša povprečna temperatura 21° v februarju in 26° v avgustu, srednja letna temperatura pa 24°.

Vsi Havajski otoki so lepi in zanimivi. Najzanimivejši je pač otok Havaj, ki je tudi največji in v geološkem oziru najmlajši. Na njem je še nekaj delujočih vulkanov in v nasprotju z drugimi ta otok še raste. Tu lahko človek lepo vidi, kako otoki nastajajo. Iz ognjenikov namreč bruhajo velikanske množine lave, ki se strdi in tako nastajajo nove plasti, otok dobesedno raste. V začetku se seveda na njih vse pušto, kjer pa pogosteje dežuje, začne čez kakih 20 let

že poganjati iz tal siv mah, pozneje pa grmičji in razne rastline. Mine kakih tisoč let in že pokriva nova področja otoka rodovitna zemlja. Bruhanje ognjenikov na Havajih redko zahteva človeške žrtve, ker teče lava iz žrela počasi, tako da se lahko ljudje pravočasno umaknejo, le svojega imetja ne morejo rešiti.

Največja privlačnost za turiste so na Havajskih otokih sloveči plesi oziroma plesalke in lastna glasba. Vsak teden oddajajo po radiu polurni glasbeni in plesni program. Cene so kot rečeno dostopne samo bogatašem. V hotelu »Royal Hawaiian« stane soba z eno posteljo 18 do 30 dolarjev dnevno. Hrana pa stane v manjši restavraciji 3 do 4 dolarje dnevno. Kdor je pripravljen kuhati si sam, lahko dobi sobo za 30 dolarjev tedensko. Razen tega je treba plačati še napitnino, vtem ko letoviških taks na Havajih ne poznajo.

Havajski otok: Ognjenik Mauna loa na otoku Havaju

Čedalje večja uporaba morske trave v industriji

Blizu škotske obale in Hebridskih otokov je te važne surovine kakih 10 milijonov ton

Morsko travo ljudje že od nekdaj uporabljajo, nekatere vrste jedo kot sočivje, ali pa jim nadomestujejo začimbe. V obmorskih deželah že od nekdaj uporabljajo morsko travo za živinsko krmo in gnojilo. Nekoč je bila morska trava važen trgovinski vir joda in kalija. V novejšem času pa uporabljajo za to cenejšo metodo. Morska trava, ki jo nabirajo vzdolž obale Hebridskih otokov in blizu zahodne Irske, je postala surovina za novo hitro napredujočo panogo kemijske industrije.

V vseh algah je tudi nekaj kavčukovih snovi; agar-agar in karagin dobivajo iz rdečih variacij in oba upo-

rablja v komercialne namene, le da sta zelo draga. V vseh vrstah morske trave pa je 14 do 30% algine kisline. Alge kuhajo v redki raztopini sode za pranje perila in tako izločijo iz njih kisline. Solj te kisline imenujejo alginat in uporabljajo jih v industriji. Angleška tvrdka Alginat Industries, eno prvih podjetij, ki se ukvarja s tem poslom, proizvaja 85% alginatov. Proizvodnja se je začela leta 1936 in kmalu se je precej razvila. Med vojno so zgradili na Škotskem tri nove tovarne. Od leta 1946 sta se proizvodnja in prodaja alginatov počelvorili.

Za tono na zraku posušenih alg dobe nabiralci preračunano v naš denar 4.200 din. Alge potem v sušilnicah še bolj posuše, zmlejejo in prepeljejo v tovarne. Iz zmletih alg dobivajo alginat. Alginat uporabljajo za pridobivanje emulzij in po-

večanje gostote raznih raztopin. Njegova prednost pred naravnimi proizvodi, kakor je želatina, je v tem, da je alginat kemijski preparat in da ga lahko prilagodimo raznim specifičnim potrebam. V Veliki Britaniji uporabljajo alginat v živilski industriji za zgoščanje sintetičnih omak in krem. Posebno mnogo alginatov uporabljajo v industriji barvanja. Alginat je lahko raztopljiv ali neraztopljiv. V raztopljivi obliki ga uporabljajo predvsem v tekstilni industriji. Alginat v vlaknih, podoben umetni svili, uporabljajo za predloge za tkanje nekaterih tkanin, zlasti pa za izdelovanje moških nogavic. Ko je tkanina etkana, alginat izperejo z milom in vodo. Iz alginata lahko izdelujemo tudi brisače in tenke prevleke za medicinske potrebe. Pri internih operacijah uporabljeni alginati se razkroje v krvi brez sleherne nevarnosti za krvni obtok. Neraztopljivi alginati so negorljivi in iz njih lahko izdelujemo negorljive tkanine.

Angleška tvrdka skoraj polovico alginatov izvažata. Tudi Francozi jih izdelujejo kot stranski proizvod indu-

strije joda. Manjšo industrijo alginatov ima tudi Norveška. Izvzemši norveško konkurenco v Nemčiji pa je Evropa v tem oziru izključno angleški trg. Tudi v Avstralijo in Novo Zelandijo izvažata Velika Britanija precej alginatov.

Strokovnjaki računajo, da je blizu škotske obale in Hebridskih otokov kakih 10 milijonov ton morske trave. Če bodo našli še novo komercialno uporabo za to novo surovino, bo postala industrija alg v škotskem gospodarstvu važen činitelj. Zato inštitut za proučevanje morskih alg ob denarni pomoči Škotskega fonda za razvoj proučuje nadaljnji razvoj in učinkovitejše metode nabiranja morske trave. Delo inštituta zajema tudi druge kemikalije, ki so jih našli v algah in ki bi jih lahko komercialno izkoriščali. Dve izmed njih bi lahko uporabljali v industriji kozmetičnih preparatov in razstreliv. Iz morske trave pridobljeno manitol, sladkorju podobna snov, je šele v začetni fazi razvoja in zdaj v mnogih znanstvenih ustanovah proučujejo njegove lastnosti, da bi ugotovili, ali ga bodo lahko uporabljali v industrijske namene.

Ladja se bori s silnim viharjem na morju